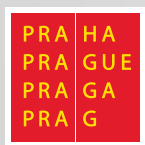

BOTANICKÁ ZAHRADA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

*S vámi rosteme
stále výš...*

BOTANICKÁ
ZAHRADA
HLAVNÍHO
MĚSTA
PRAHY

Wollemia nobilis

Výroční zpráva 2012

Obsah

1

Slovo ředitelky

2

Ohlédnutí za rokem 2012

3

Odborná činnost

Členství v organizacích
Odborná činnost kurátorů
Expedice, služební cesty
Nově objevený druh
Zajímavosti z našich sbírek
CITES, Záchrané centrum MŽP
Laboratoř
Odborná knihovna

4

Edukativní činnost

Výukové programy
Pracovní listy
Botanický kroužek
Semináře pro pedagogy
DVD Fenologie a včely

5

Rekreačně-estetická činnost

Přehled návštěvnosti
Akce v roce 2012
Propagace
Projekt Kořeny osobností
Zahrada pro handicapované

6

Hospodaření v roce 2012

Hlavní činnost
Vedlejší hospodářská činnost
Svatby
Vinice sv. Kláry

7

Stavební činnost

8

Spolupráce a partnerství

9

Vzpomínka na Vladimíra Humla

Slovo ředitelky

Milí přátelé botanické zahrady,

rok 2012 byl, abych se držela botanické terminologie, velice plodný. Vykvetlo nám několik zajímavých expozic, z nichž bych chtěla vyzdvihnout především plochu s výsadbou kamélií na severní straně viniční zdi, nedaleko branky, kterou se z Ornamentalní zahrady vchází do vinice. K výsadbě na definitivní místo došlo mnoho desítek vzrostlých dřevin, urodilo se velké množství objektů návštěvnické vybavenosti.

Za největší úspěch považuji schválení dokumentu Střednědobé koncepce rozvoje příspěvkové organizace Botanická zahrada hl. m. Prahy Radou HMP v listopadu 2012. Tento dokument vychází z platného generelu rozvoje a popisuje, co vše nás čeká v příštích šesti letech, kdy by měla být zahrada v podstatě dobudována, včetně hlavního severního vstupu a propojení venkovní expozice se skleníkem Fata Morgana.

Ve střednědobé koncepci se analyzují i dlouhodobé problémy s pozemky a jasně se definuje, že již od založení zahrady v roce 1969, jsou nevyjasněné vztahy k pozemkům limitující pro rozvoj zahrady. A to mnohem více než nedostatek finančních prostředků.

Děkuji všem svým kolegům, protože bez nich by zahrada nebyla rozhodně na takové úrovni, jako dnes je. Děkuji i všem návštěvníkům – těm, co se k nám pravidelně vrací, i těm, kteří k nám v roce 2012 našli cestu poprvé a poznali zde v Troji místo, kam stojí za to se vracet.

Přes všechny peripetie se nám podařilo dokázat, že botanická zahrada má smysl, že může přinášet návštěvníkům nejen poznání, ale i relaxaci, estetické uspokojení a pocit, že se mají v dnešní hektické době kam uchýlit do klidu.

Věra Bidlová

Ohlédnutí za rokem 2012

Počátek roku 2012 zastihl zahradu pod sněhem. Silné mrazy, které trvaly až do počátku března, vyvolávaly obavy. Jaké bude jaro? Jak přežijí středomořské rostliny?

Když byly počátkem dubna odkryty všechny záhony, ukázalo se, že zima napáchala škody především na stálezelených dřevinách. Expozice Flora Turecka a Středomoří, stejně jako záhon se středomořskými trvalkami pod kaplí sv. Kláry byly nad očekávání v pořádku.

Předjaří začalo smutně. Na konci února ukončil svoji práci v zahradě pan ředitel Oldřich Vacek. Po téměř sedmi letech, která zde s námi strávil, se rozhodl, že jeho další směřování bude na pole akademické. Držíme mu palce při jeho působení na České zemědělské univerzitě.

V březnu začaly v nově budovaných lesních expozicích probírky lesních porostů. Tyto porosty byly založeny zhruba v druhé polovině 60. let 20. století jako lesnická průmyslová monokultura borovice lesní. Postupné kácení původní monokultury a její nahrazování dřevinami do podoby expozic Lesní biotopy Severní Ameriky a Lesní biotopy východní Asie a Dálného východu probíhá již několik let a zdaleka nejsme ani v polovině přeměny na nové expozice. Na místo vykáčených borovic a lip, kterým se zde opravdu nedaří, byly v říjnu a listopadu vysazeny desítky dřevin, které byly pro tyto účely předpěstovány ve školkách botanické zahrady. K největším vysazeným dřevinám patřily statné břestovce (rod *Celtis*). Bylo by zbytečné uvádět zde úplný jmenný seznam druhů, které byly v roce 2012 vysazeny. Kromě již zmíněných statných břestovců zmíním alespoň jeden vzácný druh – je jím *Euptelea polyandra*. Tato dřevina pochází z Japonska a u nás se téměř nepěstuje, byť se vyznačuje zajímavě na podzim zbarvenými listy. Ty jsou mimochodem dekorativní i v časném jaře, kdy při rozpuku červenají.

Během jara byly prostory kolem severního samoobslužného vstupu postupně přeměňovány na expozice hajních rostlin. Výsadby bylin, které zde byly započaty,

v horizontu několika let postupně změní lesní borovou monokulturu. Kromě již zmíněných výsadb dřevin bude v celých lesních expozicích postupně vysazováno i bylinné patro, které zde nyní zcela chybí.

Prvního dubna 2012 zahájila botanická zahrada již svou čtyřicátou třetí sezónu. V tento den byl návštěvníkům zpřístupněn diskretní informační systém. Se speciálním sluchátkem, které je k zapůjčení na všech pokladnách venkovní expozice je možné pouhým dotekem rozmluvit celkem šedesát sloupků, na kterých se nachází text v Braillově písmu, černotisku a speciální „mluvící“ zařízení, které využívá vodivosti pokožky lidského těla: sloupku se dotýkáte a nasloucháte.

V listopadu 2011 odstartovala rekonstrukce jezírka v Japonské zahradě, pokračovala celou zimu a vyvrcholila v předjaří 2012. V jezírku byla poškozená folie, betonová skořepina vodopádu a potoka, které ústí do jezírka, byla prasklá. Břehy jezírka, řečiště potoka a vodopád byly rozebrány a při rekonstrukci bylo přemístěno téměř sedm tun kamenů a vybagrováno téměř tři sta kilogramů bahna. Do jezírka, nově vyloženého speciální folií, bylo umístěno výkonnější čerpadlo a filtry, které by měly zabránit vážnějšímu znečištění. Dominantou jezírka se stala tvarovaná borovice, téměř dvacet let starý exemplář, který byl vysazen na jeho břehu. V jezírku přibyl ostrůvek s pěnišníkem; dalších deset statných pěnišníků bylo vysazeno u prameniště potoka, ve stylizovaných japonských horách. Prostor mezi meditační chýší a břehem jezírka ozdobilo pět set kusů drobných pokryvných azalek.

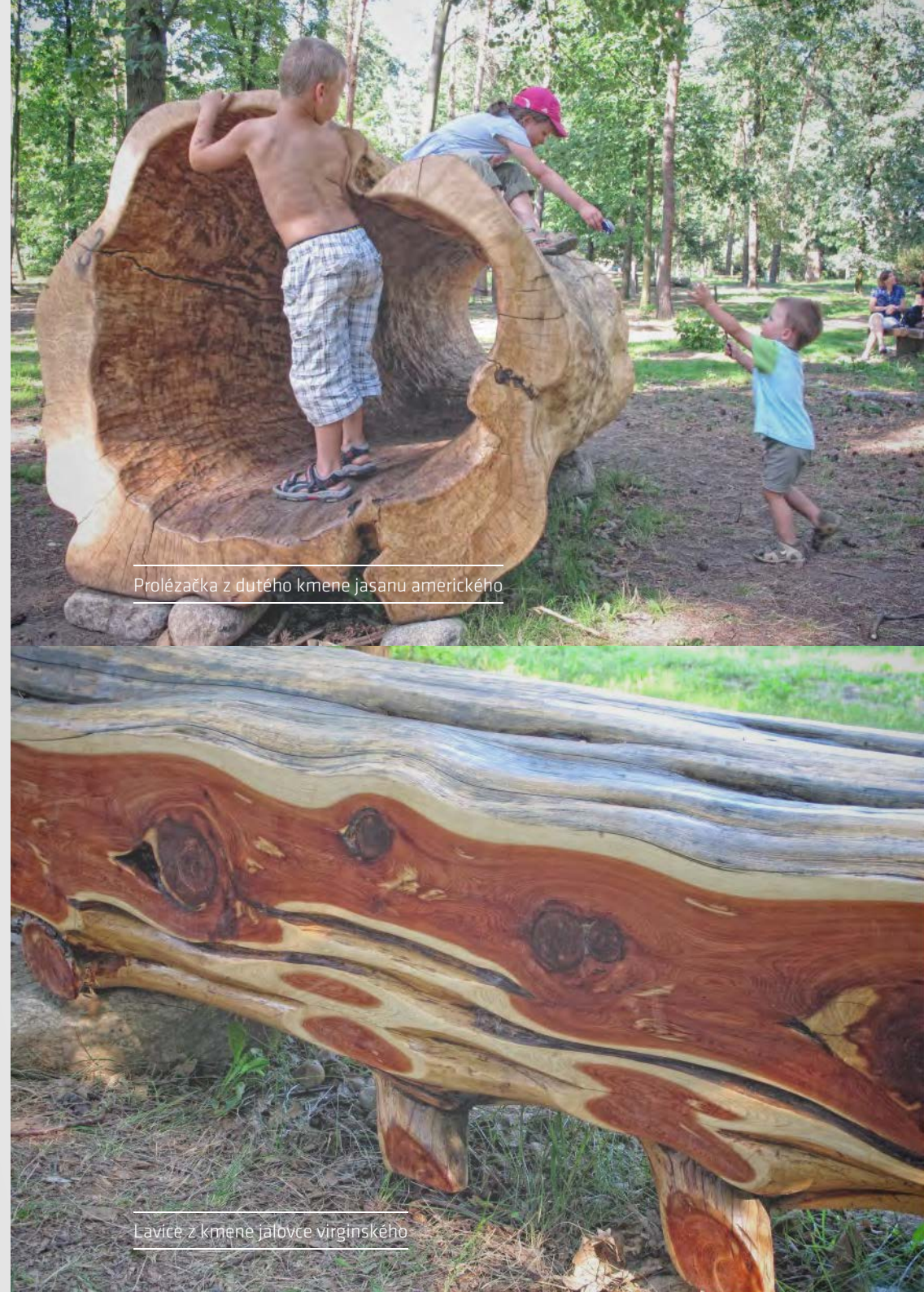
Na jaře byla doplněna také návštěvnícká vybavenost venkovní expozice, kromě dřevěného podla lemovaného galionovými zídkami v Ornametální zahradě, přibýlo i pět píték a množství zajímavých lavic.

Z dílny výtvarníka Lukáše Raise, autora instalace Dva (obrovské lamy pasoucí se na Strání), pochází originálně zpracované kovové pítko na okraji lesních expozic.

Další dvě pítka, tentokrát dřevěná, od téměř kmenového autora botanické zahrady, Lukáše Gavlovského, zaženou žízeň u instalací Les plný zvuků a v expozici Severoamerická prerie.

Instalace les plný zvuků nedoplnilo na jaře pouze dřevěné pítko. Autor zvukových instalací Lukáš Gavlovský zde zanechal další tři stopy. Z Lednického parku dovezl dutý kmen jasanu amerického (*Fraxinus americana*), vydlabal jej, uhladil a umístil do štěrkového lože. Pro malé návštěvníky tak vznikla originální prolézačka, pro všechny pozoruhodná ukázka stárnutí a postupného odumírání stromu od jeho jádra. Když jsme počítaly letorosty, došli jsme k číslu 200.

Také obrovský kmen dubu letního, který jsme začali nazývat Tesaříkův dub, má svůj původ v Lednickém parku. V rámci revitalizace této památky byl pokácen a své nové místo našel u nás v zahradě. Jako ementál proděravený kmen, který má téměř 3 m po obvodu je ukázkou toho, jak si se dřevem dokážou poradit larvy brouků tesaříků a roháčů.

Prolézačka z dutého kmene jasanu amerického

Lavice z kmene jalovce virginského

Lusk z kmene dřezovce trojtrnného

Před zimnou doplnilo oddychovou plochu u zvukových instalací také krmítko pro ptáky z masivního akátu.

V Lednickém parku mají svůj původ i dvě originální lavice. K posezení v lesních expozicích Severní Ameriky slouží originálně zpracovaný kmen jalovce virginského (*Juniperus virginiana*), který po rozřezání odkryl své úžasné červenohnědě zbarvené jádro. Nachází se přímo ve stínu několika statných virginských jalovců, které sem byly vysazeny v loňském roce.

Když v roce 2011 vysazovali v lesních expozicích v rámci projektu Kořeny osobností své břestovce pan Pavel Nedvěd a Milan Masopust, netušili jsme, že pod jejich stromy bude možné posedět na dlouhé lavičce zpracované z kmene břestovce západního (*Celtis occidentalis*). Také tento kmen původem z Lednického parku zpracoval do podoby lavičky výtvarník Lukáš Gavlovský.

V pořadí čtvrté pítko ozdobilo Pivoňkovou louku. Je od autorů Adriany Skálové a Petra Nepustila. Vhodně doplňuje koncepci instalací Čtvero ročních období. Toto pítko je celé z masivních hranolů sestavených do podoby obrovské koule. Po obvodu Pivoňkové louky bylo v roce 2012 vysazeno osm kultivarů různých druhů jirovců, které budou poskytovat blahodárný stín.

V srpnu otesával přímo před zraky návštěvníků více než 4 m dlouhý kmen dřezovce trojtrnného (*Gleditschia triacanthos*) do podoby stylizovaného lusu sochař Jiří Němec. Díky jeho úsilí se z fádního kmene zrodil zajímavý artefakt, který našel své trvalé místo na trávníku Ornametální zahrady, kde jakoby spadl ze statného dřezovce, který zde roste již od založení zahrady.

Září patří v botanické zahradě k obdobím, kdy je nejvíce práce. Ani letos tomu nebylo jinak – začala oprava kaple sv. Kláry, stavba nového zázemí zahradníků, probíhaly desítky výsadby a rekonstrukce jezírka v Ornametální zahradě.

Nejen lesní expozice v severní části zahrady doznávají výrazných změn. V září zmizelo staré „souboudí“ stavebních buněk, které provizorně po třicet let sloužilo jako zázemí zahradníků. Na jeho místě vyrůstá krásná a do expozic zapadající dřevostavba Statek, která bude sloužit nejen zaměstnancům zahrady, ale přinese do této části expozic také důstojné sociální zázemí.

Na podzim 2011 byla zahájena rekonstrukce vodní plochy v severní části zahrady. Kromě zcela nové podoby nelze přehlédnout molo z masivního dřeva od výtvarníka Lukáše Gavlovského. Z něj je možné ve vodě celoročně sledovat životní koloběh vývoje žab a čolků. V létě 2012 bylo jezero a jeho břehy osázeno řadou zajímavých vodních a bahenních rostlin.

Od pokladny Sever se dosud do expozic vcházelo po úzké živичné cestě vedoucí i po okraji kompostárny. Tento poněkud nedůstojný nástup se v roce 2012 stal minulostí. V polovině září vznikl v severní části zahrady základ promenády. Od dubna 2013 budou návštěvníci do expozic přicházet po mlatové promenádě lemované množstvím zajímavé mobilní zeleně. Stávající pokladna, u níž bude promenáda začínat, bude

rozšířena o pergolu s množstvím zajímavých popínavých dřevin. Kromě promenády, která spojí pokladnu Sever s Pivoňkovou loukou, byly zahájeny přípravné práce na zpřístupnění staré lipové aleje.

Tato alej vznikla počátkem 70. let minulého století jaksi nedopatřením – do zahrady byly na „chvilu“ založeny lipky, pro které neměly tehdejší Sady, lesy, zahradnictví využití. A zůstaly zde až dodnes. Při budování promenády byla tato lipová alej vyčištěna a hustým pásem vzrostlých dřevin odcloněna od kompostárny. Na jaře 2013 bude zpřístupněna veřejnosti.

V nejstarší pro veřejnost zpřístupněné části venkovní expozice – v Ornametální zahradě – proběhla rekonstrukce jezírka. Jeho betonová skořepina podlehla zubu času a praskla. Bylo nutné jezírko vypustit, vyndat rostliny a vyčistit jej. Poté byla skořepina vystěrkována, vyložena speciální folií a jezírko bylo opět napuštěno. V rámci rekonstrukce prošly výraznou úpravou i břehové porosty. Na jaře bude jezírko opět velkým lákadlem nejen pro všechny milovníky vodní vegetace, ale také pro žáby a čolky, kteří se sem stahují z celé Troje, aby zde nakladli svá vajíčka.

Po celý rok 2012 probíhala rekonstrukce skalničkového skleníku v Ornametní zahradě. Tato stavba pochází z první poloviny 70. let minulého století. Letos prošla opravdu důkladnou rekonstrukcí. Získala novou konstrukci, polykarbonát byl kvůli většímu světelnému požitku rostlin nahrazen sklem, voda ze střechy byla svedena od retenční nádrže a bude využívána k závlahám. Střecha nad vstupem do skalničkového skleníku byla ozeleněna – svůj domov zde našlo množství sukulentů rodu *Delosperma*. Také původní skalky uvnitř skleníčku byly rozebrány, nově postaveny a osázeny. Před skleníčkem vzniklo malé zákoutí s v pořadí již pátým pítkem, tentokrát z masivního pískovcového kvádrů.

Intenzivní proměnou neprocházela pouze severní část venkovní expozice, ale téměř celá zahrada. K expozici Stráž byla na jaře připojena plocha dvou zcela zpustlých zahrádek (pozemky 1253/8 a 1253/9 k. ú. Troja). Toto zanedbané území bylo vyčištěno od náletů, odpadků a různých budek, přístaveb a přístěnků, které jsou tak typické pro lidovou tvořivost na českých zahrádkách. Vyčištěná plocha byla počátkem června vypasena stádem ovcí a koz. Koncem roku pak vznikl projekt na přeměnu tohoto území na expozici Medonosných rostlin a včelařství, která by měla být pro veřejnost zpřístupněna v roce 2014.

Milovníci kaple sv. Kláry, která je součástí expozic botanické zahrady a tvoří dominantu stejnojmenné vinice, přivítali na počátku října opravu této velikosti drobné, ale pro Troju významné sakrální stavby. Kaple získala novou fasádu a pro veřejnost byla zpřístupněna i poslední z viničních teras, která těsně přiléhá k východní straně kaple. Bohužel se nepodařilo rekonstrukci dokončit, jak bylo původně plánováno. Opěrná zídka, oddělující vyhlídku před kaplí od vinice byla v tak špatném stavu, že musela být se souhlasem orgánů památkové péče stržena. A povětrnostní podmínky a sníh již nedovolili postavit do konce roku novou. Tento úkol náš čeká až v roce příštím.

Kromě rekonstrukce kaple měla letos svůj velký rok i vinice. Úspěchům našeho vína z ročníku 2011 a křtu historicky prvního slámového vína na území hlavního města je

věnována samostatná kapitola. Na sklonku léta byla vinařská naučná stezka doplněna o novou instalaci – Banku vůní vín. Mistr v práci s kovem, sochař Lukáš Rais, tak zanechal v botanické zahradě svoji třetí výraznou stopu. Kromě pasoucích se lam na Strání a masivního kovového pítka, vytvořil i tento stylizovaný kovový keř vinné révy, z něhož vyrůstá čtrnáct baněk. Každá z nich obsahuje jednu ze základních vůní, které je možné ve víně nalézt.

Bohužel se ani v roce 2012 nepodařilo získat platné územní rozhodnutí na výstavbu nového sociálního zázemí na vinici. Nezbývá než doufat, že tento úkol splníme v roce příštím. I když zde spíše než na naši snaze záleží na vůli či nevůli úřadů.

Ani ve skleníku Fata Morgana jsme se nenudili. Během jara byl přesunut trvalkový záhon napravo od přístupové cesty ke skleníku a na jeho místě vznikla nová expozice subtropických rostlin. Nově se tak návštěvníkům představily palmy, cykasy, banánovníky a další rostliny ze subtropického pásma celého světa. Stejně jako ve skleníku jsou i tyto výsadby koncipovány fytogeograficky. Na dlouhém záhoně byly vysázeny dílčí expozice věnované subtropickým rostlinám Nového Zélandu, Mexika, subtropům Jižní Ameriky apod. Estetické vyznění expozice doplňuje sbírka zimbabwských soch.

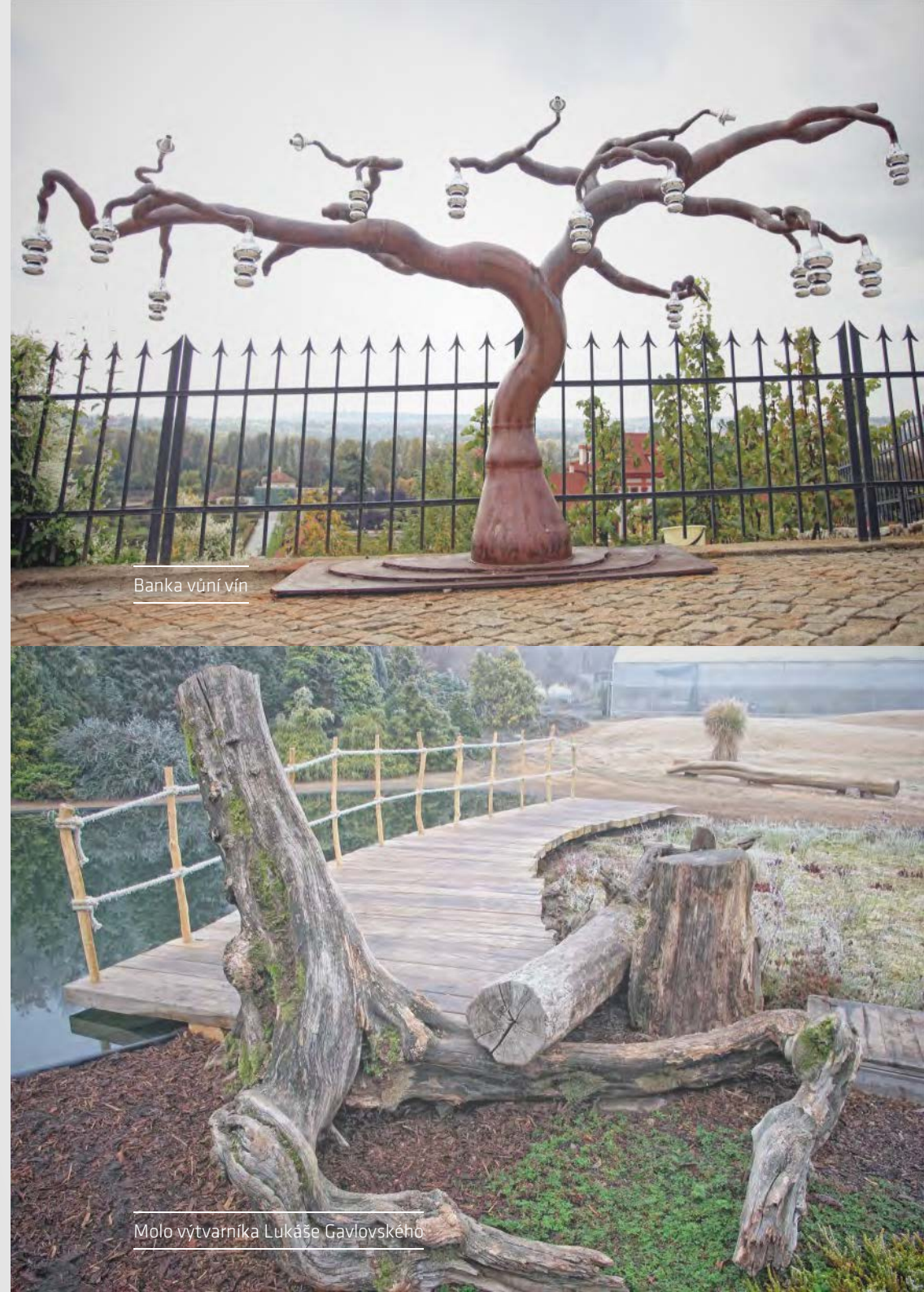
Po celé léto se řešila havárie tropických jezírek ve skleníku Fata Morgana. Po zjištění prasklého skla v jezírku bylo nejdůležitější vypuštění vody, odlovení ryb a vyjmutí rostlin. Cílem bylo zabránit především zaplavení strojovny teplého jezírka, která je umístěná pod jeho úrovní. K tomu mohlo dojít, pokud by sklo prasklo úplně.

Do skleníku bylo nutné umístit všechna dostupná akvária a další nádrže nacházející se v botanické zahradě. Ta bylo pak nutné naplnit vodou a zapojit nově nakoupenou akvarijní techniku – tj. vzduchovací motory, filtry, vzduchovací kameny a akvarijní topítka. Průběžně s tím byla odpuštěna jezírka. Když hladina klesla, zahájili jsme odlov ryb a začali přemísťovat i vodní rostliny. V další fázi byly ryby roztříděny podle druhů a velikosti a ošetřeny proti zaplísnění. Vzhledem k velké časové tísní a velkému množství úkrytů, odkud jsme ryby museli vyjmout, bylo poškození zvířat značné a bohužel došlo k velkým ztrátám. Ze stejných důvodů byly poškozeny i vodní rostliny.

Vzhledem k tomu, že oprava skla byla časově velmi náročná, museli jsme zapůjčit dalších pět velkých nádrží, kam jsme umístili velké druhy ryb a vzrostlé rostliny. Po velkých peripetích byla jezírka 22. září znovu napuštěna.

Jak je z textu patrné, v roce 2012 jsme se v botanické zahradě rozhodně nenudili. A to jsem nezmínila výstavbu pařeniště se stínovištěm a karantény v Areálu Západ, výsadbu kamélií pod kaplí sv. Kláry a mnoho dalších drobnějších akcí. Věřím, že naši snahu ocenili i návštěvníci, kterých k nám do Troje zavítalo více než 271 000. Děkujeme všem, kteří nám i v roce 2013 zachovají přízeň a opět přijdou. Těšíme se i na ty, kteří k nám najdou cestu poprvé.

Věra Bidlová, ředitelka Botanické zahrady hl. m. Prahy

Odborná činnost

Členství v organizacích

**Botanická zahrada hlavního města Prahy byla
v roce 2012 aktivním členem těchto organizací:**

Unie botanických zahrad České republiky

Svaz květinářů a floristů České republiky

Botanic Gardens Conservation International

European Botanic Gardens Consortium

The Indigenous Bulb Association of South Africa

The Botanical Society of South Africa

Royal Horticulture Society

American Orchid Society

Botanická zahrada je výstavní zahradou Fleuroselectu.

Fleuroselect jako nezávislá mezinárodní organizace testuje nově vyšlechtěné, semenem množené odrůdy květin. Jen nejlepší z nich mohou být vyznamenány zlatou medailí. Botanická zahrada hl. m. Prahy jako výstavní zahrada organizace Fleuroselect vystavuje tyto šampiony mezi květinami již 14 let. Oceněné odrůdy, označené speciálními bílými jmenovkami s logem Fleuroselectu, mohou návštěvníci obdivovat ve vstupním prostoru u pokladny v Nádvorní ulici. V roce 2012 se mezi novými odrůdami stala hvězdou maceška Sorbet XP Delft Blue, šalvěj Summer Jewel Red, agastache Astello Indigo a třapatkovka Cheyenne Spirit.

Šalvěj Summer Jewel Red

Třapatkovka Cheyenne Spirit

Agastache Astello Indigo

Maceška Sorbet XP Delft Blue

Odborná
činnost

Odborná činnost kurátorů

RNDr. Eva Smržová

Odborná náměstkyně

Nové expozice:

- › Expozice subtropických rostlin před skleníkem Fata Morgana
- › Návrh výsadby, organizace výsadby a výběr rostlin

Výstavy a jiné akce:

- › Výstava exotických motýlů
- › Výstava afrických fialek – Saintpaulia
- › Burza afrických fialek – organizace ve spolupráci s ZO ČZS – Saintpaulia

Přírůstky rostlin:

- › Cca 200 nových položek z toho 22 chráněných Washingtonskou konvencí (CITES)

Ing. Eduard Chvosta

Hlavní zahradník

Přednášky:

- › 12. 1. 2012 Botanická zahrada hl. m. Prahy: Historické oranžérie Severní Moravy
- › 12. 7. 2012 Národní památkový ústav Brno, Villa Stiasnii: Výstava kamélií – příklad mezioborové a mezinárodní spolupráce
- › 15. 8 – 19. 8. 2012 Svaz zakládání a údržby zeleně: Vegetace pro střešní konstrukce
- › 27. 12. 2012 Klub turistů Bojkovice: Yunnan, Čína II
- › Zimní semestr Katedra zahradní a krajinné architektury ČZU: Zakládání a údržba zeleně

Výstavy a jiné akce:

- › Benedikt Roezl, Botanická zahrada hl. m. Prahy (v rámci výstavy Orchideje a bromélie)
- › Benedikt Roezl, galerie Orchidea, Horoměřice
- › Kamélie – sestra čaje, zámek Troja, Botanická zahrada hl. m. Prahy ve spolupráci s Galeríí hl. m. Prahy
- › Fotografická výstava Cordillera Blanca, Botanická zahrada UK, pro Český spolek kaktusářů

Rekonstrukce potoka v Japonské zahradě

Realizace gabionu

- › Fotografická výstava Cordillera Blanca, galerie Orchidea, Horoměřice
- › Využití plodů rostlin aneb Pálenice, výstava v Botanické zahradě hl. m. Prahy

Zahraniční spolupráce:

- › Embassy of Mexico: Independent day of Mexico
- › Embassy of Japan
- › Marocká obchodní komora: Marocké dny v Botanické zahradě Praha
- › Locarno Town Council, President of the Swiss Camelia Society: návštěva v Botanické zahradě hl. m. Prahy

Ostatní:

- › Spolupráce s TV Nova (Ilex – cesmína, Lonicera – zimolez, Orchideje)

Nové expozice:

- › Expozice geografických lesních biotopů – výsadby vzrostlých dřevin
- › Promenáda
- › Gabionové zídky s geologickou a dendrologickou tematikou, Ornametální zahrada
- › Příprava projektu expozice medonosných rostlin a včelařství

Zrekonstruované expozice:

- › Expozice vodních rostlin
- › Jezero a potok v Japonské zahradě
- › Skalníčkový skleník v Ornametální zahradě
- › Školkařské plochy
- › Příprava dřevin na výsadbu v rámci projektu Kořeny osobností

Ing. Petr Hanzelka, PhD. Kurátor trvalek a okrasných trav

Přednášky:

- › 2. 2. 2012 Botanická zahrada hl. m. Prahy: Střípky z Indie – památky Dillí a Ágry
- › 2. 3. 2012 Český svaz zahrádkářů Heršpice: Trvalky pozdního léta
- › 10. 3. 2012 Český svaz zahrádkářů Rašovice: Skalničky v přírodě a na zahradě
- › 22. 3. 2012 Klub skalničkářů Plzeň: Skalničky severního Norska
- › 24. 3. 2012 Hortiklub Praha: Skalničky v přírodě a na zahradě
- › 2. 11. 2012 Klub skalničkářů Ostrava: Skalničky v Botanické zahradě Troja

Texty:

- › Hanzelka, P.: Tři perspektivní novinky mezi hluchavkovitými rostlinami, časopis Zahradnictví
- › Hanzelka, P.: Málo známé trvalky pozdního léta, časopis Zahradnictví
- › Články o trvalkách (zaměřené na jednotlivé rody či skupiny), časopis Zahrádkář

Výstavy a jiné akce v Botanické zahradě:

- › Trvalkové dny, Výstava řezaných trvalek, Výstava chryzantém

Národní a zahraniční prezentace:

- › Mezinárodní konference botanických zahrad EU a jednání evropského konsorcia botanických zahrad, 24. 5. – 4. 6. 2012, Chios, Řecko
 - » přednáška: Geographical expositions in Prague Botanic Garden: Place for education, ex situ conservation and horticultural research (P. Hanzelka)
 - » poster: Mediterranean exposition and plants in Prague Botanic Garden (P. Hanzelka)
- › Jednání evropského konsorcia botanických zahrad, 30. 11. – 2. 12. 2012, Gijón, Španělsko
 - » předmětem jednání byla především aplikace Nagoyského protokolu a ABS do národní legislativy zemí EU

Ostatní:

- › Oponentský posudek na článek: Okrasné čistce (Stachys L.) a jejich hodnocení (J. Uher. ZF Mendelu, Lednice) pro časopis Zahradnictví.
- › Oponentské posudky diplomové a dvou bakalářských prací pro ČZU (štěrkové záhony, trvalky pro střešní zahrady, hodnocení bylinných pivoňek)
- › Oponentské posudky diplomové a bakalářské práce pro ZF Mendelu Lednice (sortiment lomikamenů sekce Porphyron a Hybridizace rodů Aubrieta a Arabis)
- › Oponentský posudek na článek: In vitro množení Phlox paniculata (autor Pavel Matiska, psáno pro Zahradnictví)
- › Oponentské posudky pro interní grantovou agenturu ZF Mendelu (studium molekulárních dat u rodů Bergenia a Sempervivum)
- › Spolupráce BZ Troja (v rámci Unie BZ ČR) na expozici na letní etapě Flóry Olomouc (srpen 2012)
- › Člen redakční rady časopisů: Zahradnictví a Zahrádkář.
- › Tajemník Unie botanických zahrad ČR
- › Člen Českého spolku perenářů (spolupráce se spolkem v rámci BZ)
- › Spolupráce s katedrou zahradní a krajinné tvorby při ČZU na výuce použití okrasných vytrvalých bylin v zahradní tvorbě (listopad 2011).

Ing. Alena Nováková, PhD.

Kurátorka letniček,
balkónových rostlin
a cibulovin

Národní a zahraniční prezentace:

- › Valná hromada Svazu květinářů a floristů ČR, 24. 2. 2012, Olomouc
- › Předsednictví v komisi pro obhajobu Soutěže studentů vysokých škol ve vědecké činnosti na ČZU Praha

Ostatní:

- › Oponentský posudek na projekt fondu rozvoje VŠ: Inovace studijního předmětu
- › Květinářství I (řešitel Doc. Dr. Ing. Jiří Uher, Zahradnická fakulta Mendelu Brno)
- › Lektorský posudek na odborný text v Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae
- › Mendeleanae Brunensis: Sanvitalia speciosa in the horticultural trade: unknown origin, uncertain identity but no Sanvitalia (autor Doc. Dr. Ing. Jiří Uher, Zahradnická fakulta Mendelu Brno)
- › Oponentský posudek na odborný text v Zahradnictví: Šanty (II) – Druhy sekcí Orthonepeta a Macronepeta (autor Doc. Dr. Ing. Jiří Uher)
- › Oponentský posudek na bakalářskou práci posluchačky ČZU Praha: Využití pňoucích jednoletě pěstovaných rostlin v zahradní architektuře
- › TV Prima: pořad Receptář prima nápadů: O letničkách s Přemkem Podlahou (srpen)
- › Konzultace maturitní práce studentky z České zahradnické akademie v Mělníku o liliích

Mgr. Jarmila Skružná

Kurátorka užitkových
a hajních rostlin

Přednášky:

- › 19. 1. 2012 Botanická zahrada hl. m. Prahy: Léčivé rostliny ve středověkých klášterních zahradách
- › 6. a 19. 6., 27. 9. 2012 Botanická zahrada hl. m. Prahy: Rostliny léčí a kráší – seminář v rámci vzdělávacího programu BZ pro pedagogy
- › 25. 9. 2012 Vzdělávací institut Středočeského kraje: Rostlinné drogy a rizika související s jejich užíváním
- › 5. – 6. 12. 2012 Lednice: Účast na semináři Aktuální otázky pěstování léčivých, aromatických a kořeninových rostlin

Texty:

- › Článek Léčivé rostliny ve středověkých klášterních zahradách, Edukafarm 1/2012 (odborný časopis pro pracovníky lékáren)

Výstavy a jiné akce v Botanické zahradě:

- › Kamélie sestra čaje, Zadáno pro včely aneb Bez medu to nejde, Využití plodů rostlin aneb Pálenice, Rostlina jako vánoční symbol

Národní a zahraniční prezentace:

- › Přednáška v rámci jednání kongresu evropských botanických zahrad 6th European Botanic Gardens Congress na téma: EUROPEAN MEDICINAL PLANTS FROM A HISTORICAL POINT OF VIEW AND THEIR PLACE IN MEDIEVAL MONASTERY GARDENS, 24. května – 4. června, Chios, Řecko
- › Poster v rámci jednání kongresu evropských botanických zahrad 6th European Botanic Gardens Congress na téma: INFORMATION SYSTEMS FOR PEOPLE WITH SPECIAL NEEDS IN PRAGUE BOTANIC GARDEN, 24. května – 4. června, Chios, Řecko

Ostatní:

- › Oponentský posudek na bakalářskou práci Ivany Dvořákové: Monitoring nabídky vytrvalých léčivých rostlin v rámci naťových zelenin. Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Katedra zahradnictví
- › Natáčení pro ČT 1 – pořad Barvy života – téma levandule
- › Natáčení pro ČT 1 – propagace výstavy Rostlina jako vánoční symbol v rámci vysílání pro děti Planeta Yo
- › Rozhovor pro ČR Radiožurnál – propagace výstavy Kamélie-sestra čaje
- › Rozhovor pro ČR Regina – léčivé rostliny v zimním období

Ing. Romana Rybková

Kurátorka tropických rostlin

Výstavy a jiné akce v Botanické zahradě:

› Orchideje a bromélie, Begonie, Vietnam

Zahranční spolupráce:

› Hortus botanicus Leiden – výměna orchidejí a dalších rostlin, výměna zkušeností
› Botanická zahrada v Bonnu – výměna rostlin neobvyklých čeledí, výměna zkušeností
› Spolupráce při zpracovávání a určování rostlinného materiálu z Vietnamu – Jana Škorníčková z Botanical Garden Singapore (čeleď zázvorovité), David Middleton z Royal Botanic Garden Edinburgh (čeleď podpětovité), prof. Hans Juergen Tillich (rod Aspidistra), Truong Quang Tam z Institut of Tropical Biology (vietnamské dřeviny)

RNDr. Vlastík Rybka, PhD.

Kurátor tropických rostlin

Přednášky:

› 15. 3. 2012 Botanická zahrada hl. m. Prahy: Bublinatky – velcí dravci rostlinné říše

Texty:

› Botanické kapitoly v knize: Machar I., Drobilová L. & kol. (2012): Ochrana přírody a krajiny v České republice, vybrané aktuální problémy a jejich možnosti. UP Olomouc.

Výstavy a jiné akce v Botanické zahradě:

› Výstava palem a cykasů, Výstava masožravých rostlin

RNDr. Jan Ponert

Kurátor tropických rostlin, CITES

Přednášky:

› 25. 6. 2012 Česká orchidejářská společnost: Orchideje jižního Vietnamu

Výuka na vysokých školách:

› Biologie orchidejí (Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze, letní semestr 2012, podíl na výuce předmětu 100 %).
› Orchideologie (ZF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, zimní semestr 2012/2013, podíl na výuce předmětu 100 %).
› Základy zahradnictví (Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze, letní semestr 2012, podíl na výuce předmětu 10 %).

Texty:

› Ponert J.: Středomořský přistěhovalce švihlík krutiklas – šroub s bílými květy. Příroda 4/2012, p. 34 – 37.
› Ponert J.: Stenoglottis Lindl., Companion Bot. Mag. 2: 209 (1837). Orchidea 1/2011, p. 24 – 29.

Výstavy a jiné akce v Botanické zahradě:

› Dva postery na výstavu O čem je současná botanika: Opylování orchidejí a Rozmnožování orchidejí.

Národní a zahraniční prezentace:

› Konference The 10th Int. Ph.D. Student Conference on Experimental Plant Biology (Brno, September 3–5, 2012) – prezentace posteru:
› Ponert J., Lipavská H.: Orchids can utilize trehalose as carbon and energy sources by action of trehalase.
› Anglický abstrakt publikován v Bulletin of the Czech Society of Experimental Plant Biology and the Physiological Section of the Slovak Botanical Society 12 (1): 102, 2012.
› Poster Jersáková J., Trávníček P., Kubátová B., Krejčíková J., Liu Z.J., Lamb A., Ponert J., Schulte K., Čurn V., Vrána J., Hřibová E., Doležel J., Leitch I.J., Suda J.: Genome size variation in the subfamily Apostasioideae: filling the phylogenetic gap in orchids. Prezentovaný na IV Scientific Conference on Andean Orchids, Guayaquil, Ecuador, 31.10. – 4.11.2012.

Ing. Iveta Bulánková

Kurátor hlíznatých rostlin

Texty:

- › Rukověť zahrádkáře 2012, Využití léčivých, arom. a kořeninových rostlin v oddychové a relaxační zahradě
- › Posudek k projektu: Screening výskytu obsahových látek vo vybraných druzích kosatců skupiny limniris, navrhovatel: Ing. Kaššák Pavol, Zahradnická fakulta, ústav zelinářství a květinářství

Výstavy a jiné akce v Botanické zahradě:

- › Rekonstrukce expozice hlíznatých rostlin (450 cv. Hemerocallis, nové expozice Dahlia, Gladiolus, Eremurus)
- › Rekonstrukce expozice kosatců a denivek (dalších 450 cv. Hemerocallis, 400 cv. Iris)

Ostatní:

- › Spolupráce na výstavě kosatců Květy pro Lidice 2012, Lidice – památník 24. 5. – 27. 5. 2012

Rekonstrukce jezírka

Instalace mola u jezírka

Odborná
činnost

Expedice a služební cesty

Vietnam 2012

21. 2. – 20. 3. 2012

Účastníci expedice:

Karel Petrželka, Romana Rybková, Jan Ponert, Petr Vacík

Vietnamští partneři: Truong Quang Tam, Truong Ba Vuong (starali se o hladký průběh průzkumu a vietnamsko-anglickou komunikaci)

Cíl expedice: Naplňování memoranda o spolupráci s Institutem tropické biologie v Hočiminově městě, které bylo podepsáno Botanickou zahradou hl. m. Prahy v roce 2010

Přírodní rezervace Hon Ba je neobyčejně cenné území s vysokou mírou biodiverzity jak botanické, tak zoologické. Zpřístupněno bylo sice již před stoletím, díky aktivitě legendárního francouzsko-švýcarského lékaře a bakteriologa Alexandre Emile Jean Yersina (22. 9. 1863 – 1. 3. 1943), který na tuto horu nechal ze svých soukromých prostředků vybudovat silnici a malou meteorologickou stanici na vrcholu. Po jeho smrti však cesta zanikla a až v letech 2003–4 byla vybudována silnice nová, asfaltová, bohužel viditelná až ze satelitů, které fotografují pro potřeby Google Earth.

Cílem výpravy bylo pomoci vietnamským partnerům s průzkumem oblasti, s vytvořením co nejširší databáze určených druhů rostoucích v rezervaci a s herbářem pro identifikaci známých i neznámých rostlin. Stejně důležitým úkolem bylo nasbírat co nejlepší kolekci druhů pro sbírky botanické zahrady, především orchidejí a přivést do kultury rostliny, které dosud v Evropě pěstovány nebyly.

Věnovali jsme se i jedné z nejzajímavějších borovic světa – *Pinus krempfii*, která roste v malém areálu výskytu na území náhorní plošiny Lam Vien v okolí města Dalat a několika okolních horách v nadmořské výšce 1200 – 2000 m. Přírodní rezervace Hon Ba je nejvýchodnějším místem výskytu. Populace je zde velmi malá, jen 30 stromů na jednom z bočních hřebítků. Dosud nebyla pěstována v žádné botanické zahradě světa a není známo téměř nic o klíčení a způsobu života tohoto vzácného stromu.

Botanizování v tropickém deštném lese a v horském mlžném lese mělo i stinné stránky, zvláště neoblíbeným zvířetem se stala pijavice. Tito drobní bezobratlí, kteří vydrží bez potravy několik měsíců, nadšeně přijímali nabídku hostiny a tiše zalézali pod lemy ponožek nebo pružné okraje spodního prádla. Titul nenáviděné rostliny pak získala ratanová palma, jejíž ostnitě kmínky, řapíky, listy a prodloužené „biče“ žilnatiny listu nám páraly oblečení i kůži. Občas bylo nutné se z ratanové houštiny doslova vystříhat.

Pinus krempfii

Třítýdenní snaha v terénu přinesla rovnou stovku druhů do herbáře, celkem asi v 500 položkách. Databázi jsme doplnili přibližně o dalších 200 druhů, celkem je pro Hon Ba identifikováno asi 1100 druhů, z toho téměř stovka druhů orchidejí. Bylo nalezeno i několik velmi vzácných druhů, které buď dosud nejsou známy pro vědu anebo patří k velmi ohroženým rostlinám, známým jen z jedné nebo několika lokalit.

V botanické zahradě se nyní aklimatizuje několik desítek druhů orchidejí, kapradin, hlízkatých áronovitých rostlin a tropických jehličnanů, které budou vystaveny pro veřejnost a studenty škol. Bohatá fotodokumentace bude využita k publikačním a výstavním účelům.

Text: Romana Rybková

Pinus krempfii

Pinus krempfii je 30–50 m vysoký strom z čeledi *Pinaceae* s průměrem 1–2 m, nacházející se pouze v horských lesích středního Vietnamu. V jeho areálu (méně než 2000 km²) nebylo zmapováno ani 10 populací s počtem nanejvýš 200 jedinců.

Velmi netypické jsou jeho jehlice – ploché a široké (3–6 mm dlouhé a 2–4 mm široké), kopinatého až srpovitého tvaru, vyrůstající po dvou ve svazku, připomínající spíše jehlice rodu *Podocarpus*. Strom roste v nadmořské výšce 1500–2000 m na silných vrstvách humusu a hrabanky a je dobře uzpůsoben podmínkám deštného horského lesa. O jeho ekologii je toho ale známo jen velmi málo. Například rozmnožování je dosud neprobádáno – v lese nalezneme relativně dostatečný počet semenáčů, ale zcela chybí dorůstající generace. Rovněž pěstování je značně obtížné, pokud víme, tento strom zatím nikde v kultuře neroste.

Populace *Pinus krempfii* na Hon Ba je vzhledem k areálu rozšíření tohoto druhu populací okrajovou. V rezervaci jsme provedli (pokud to bylo v podmínkách pralesa možné) inventarizaci a našli jsme necelou třicítku dospělých exemplářů. V současnosti se ve sklenicích zahrady snažíme zkoumat faktory, které ovlivňují klíčení semen, zatímco rangeři z Hon Ba zkoušejí jejich klíčivost přímo *in situ* podle našich doporučení.

Zingiber species nova, čeled' Zingiberaceae

Pavetta sp., čeled' Rubiaceae

Rumunsko 2012

7. 5. – 14. 5. 2012

Účastníci expedice:

Jan Ponert, Pavel Sekerka

Cíl expedice:

Ověření lokalit vybraných druhů rostlin a studium jejich ekologických nároků

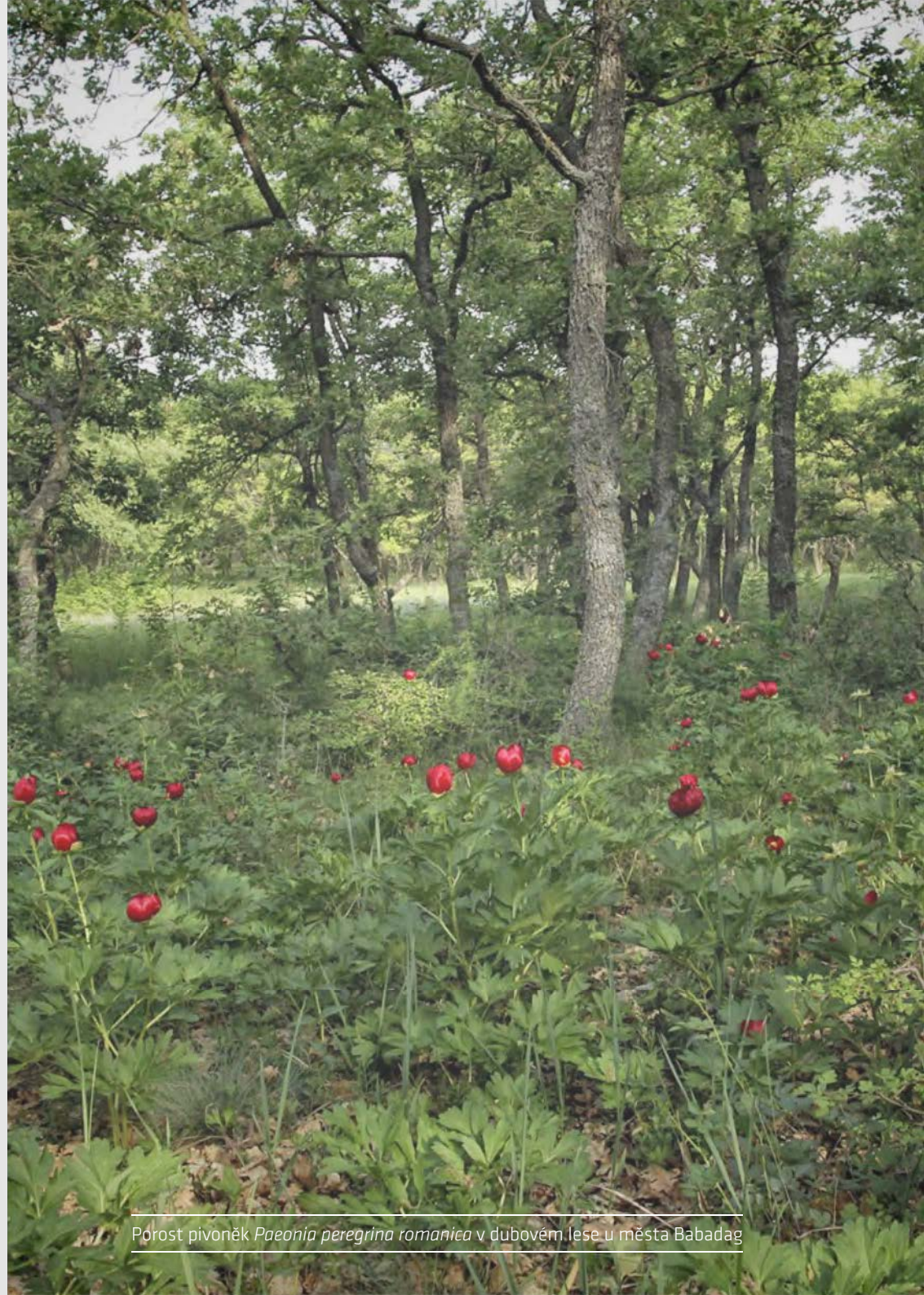
Zaměření:

pivoňky, orchideje a kosatce

Cesta vedla přes celé Rumunsko, od hranic s Maďarskem až po přírodní rezervace Babadag u Černého moře. Zajímavé bylo setkání s místní kulturou. S naším terénním automobilem jsme běžně potkávali dřevěné povozy tažené koňmi či voly, stáda ovcí hnaná po silnici nebo neuvěřitelně otřískané osobní automobily. Samotné silnice byly občas překvapením. Někdy se asfaltový povrch nečekaně měnil ve štěrkovou polní cestu, jindy v něm byly nečekaně velké díry a v některých místech se dokonce vyplatilo jet vedle silnice po louce. Všechny útrapy však plně vyvážily nálezy rostlin.

Podařilo se nám ověřit typovou lokalitu pivoňky *Paeonia mascula triternatiformis* v rezervaci Valea Ciclovei. Tento poddruh byl od doby svého objevení takřka zapomenut. Některé dnešní práce jej uvádějí jako synonymum jiných taxonů, jiné ho uznávají. Studium původních rostlin na přirozeném stanovišti bylo velice přínosné a zjištěná data snad pomohou k definitivnímu zařazení tohoto taxonu. Jinou zajímavou pivoňkou Rumunska je *Paeonia peregrina romanica*, endemit poměrně malé oblasti u západního pobřeží Černého moře. Setkali jsme se s ní v rezervaci Babadag poblíž stejnojmenného města. Pivoňky v plném květu vytvářely bylinný podrost řídkého křivolakého dubového lesa a to byl patrně náš nejsilnější zážitek z celé cesty.

Spolu s pivoňkami zde roste řada dalších vzácných rostlin, jako jsou tři druhy kosatců (*Iris mangaliae*, *mellita*, *sintensis*) nebo několik druhů orchidejí. I přes nepříznivý vývoj počasí v roce 2012 a následný velmi nízký podíl kvetoucích orchidejí jsme potvrdili výskyt druhů *Platanthera chlorantha*, *Neotinea tridentata*, *Orchis purpurea*, *Anacamptis morio* či *Anacamptis pyramidalis*. Zdejší populace však zcela neodpovídají rostlinám z jiných částí areálu a jejich studium bylo velice zajímavé. Především *O. purpurea* zde vytváří dvě odlišné formy s většími a menšími květy. Pro zjištění významu pozorovaných odchylek však bude třeba další studium rostlin v této oblasti. Významným objevem je také výskyt prstnatce *Dactylorhiza cordigera* v severozápadním Rumunsku. V seznamu druhů dříve nalezených v dané oblasti je dosud uveden pouze *D. majalis*, velice podobný druh, který zde však patrně vůbec neroste. Nejspíše se tedy jednalo o záměnu.

Expedice ale nebyla pouze plná úspěchů. Některé lokality již zanikly, jiné se nepodařilo ověřit kvůli neprostupnosti terénu. Zvláštní situaci jsme pozorovali na jedné lokalitě *Paonia tenuifolia*. V chráněném území žádné pivoňky nerostou, stejně tak ani v přiléhajícím lese. První rostliny lze najít za neprostupným houštěm v těsné blízkosti ohrazení vojenského prostoru a skrze ostnaté dráty je vidět, že vojenský prostor skýtá útočiště bohaté populaci těchto pivoňek. Bohužel jsme za plotem zahlédli i vojáka s namířeným samopalem a byli jsme přinuceni místo opustit bez podrobného průzkumu.

Text: Jan Ponert

Služební cesty

Zuschendorf, Německo leden 2012

Účastníci:

Jarmila Skružná, Petr Hanzelka

Příprava kaméliové výstavy byla hlavním důvodem cesty do nedalekého Zuschendorfu. V historických prostorách zámku sídlí botanické oddělení Technische Universität Dresden s unikátní sbírkou historických odrůd kamélií, o které se starají vynikající odborníci manželé Matthias a Marion Riedel. Účastníci si prohlédli nejen skleníky s kaméliemi, areál s dalšími sbírkami rostlin, ale především konzultovali řadu detailů spojených s vystavováním kamélií, jejich pěstováním a šlechtěním.

Locarno a Gambarogne, Švýcarsko a Itálie

26. 3. – 29. 3. 2012

Účastníci:

Jarmila Skružná, Petr Hanzelka

Hlavním cílem cesty bylo setkání se švýcarskými kolegy v Botanické zahradě Gambarogno a Kaméliovém parku Locarno, konzultace týkající se pěstování kamélií, výběr živých rostlin, květů, které byly vystavovány v rámci výstavy Kamélie – sestra čaje. Účastníci zde také studovali sortiment botanických kamélií vhodných pro pěstování v botanické zahradě. Zúčastnili se jako zahraniční hosté vernisáže výstavy kamélií v Locarnu a poskytli interview do místního odborného tisku. Navštívili i školu R. Eisenhuta, kde konzultovali problematiku pěstování kamélií, či historickou zahradu Villa Carlotta, proslavenou sbírkami a pěstováním kamélií v 19. století. Při zpáteční cestě si ověřili historicky doložený způsob transportu živých květů kamélií do oblastí za Alpami.

6th European Botanic Gardens Congress, Chios, Řecko

24. 5. – 4. 6. 2012

Účastníci:

Jarmila Skružná, Petr Hanzelka

Činnost Botanické zahrady hl. m. Prahy byla aktivně prezentována na mezinárodní konferenci evropských botanických zahrad v Řecku. Jarmila Skružná prezentovala přednášku na téma *European medicinal plants from a historical point of view and their place in medieval monastery*

garden a posterové sekce se zúčastnila s posterem na téma *Information systems for people with special needs in Prague Botanic Garden*. V rámci programu konference se účastníci mimo jiné zabývali studiem endemických druhů flóry Chiosu, seznámili se s užitím tradičních užitkových rostlin, zejména mastixu (pryskyřice *Pistacia lentiscus* var. *chia*), citrusů (lokalita Kambos), dobromysle (*Origanum onites*), anýzu (*Pimpinella anisum*), *Crithmum maritimum*, atd. Navštívili také botanicky významné lokality v pohoří Mt. Pelineon a zúčastnili se slavnostního otevření Egejské botanické zahrady.

Vinohrady – zdroj hospodářského rastu regiónu, Bratislava, Slovenská republika

3. 12. 2012

Účastníci:

Martin Beránek (vedoucí vinice), Vladimíra Egertová (vedoucí vinotéky)

Cílem semináře pořádaného předsedou Bratislavského samosprávného kraje (BSK), panem Ing. Pavlem Frešem, a místopředsedou BSK a předsedou krajské organizace cestovního ruchu Bratislava Region Tourism, panem JUDr. Ivo Nesrovnalem, bylo formulovat doporučení pro další ochranu a rozvoj vinohradů a vinařství v Bratislavě a Podhorském pásu, vymezit možnosti vinohradnictví v Bratislavě, ochranu zemědělské půdy a podmínky pro zakládání nových vinohradů, a rozvoj agroturistiky jako velký ekonomický přínos regionu. Zástupci pražské botanické zahrady prezentovali téma *Histore, ochrana a ekonomické aspekty Pražských vinic*.

Arisaema claviforme v kultuře

Odborná
činnost

*Nově objevený druh
rodu Arisaema*

Nově objevený druh rodu *Arisaema*

Během průzkumu přírodní rezervace Hon Ba v provincii Khánh Hòa ve Vietnamu se týmu botanické zahrady a vietnamského Institutu tropické biologie podařil nečekaný objev v podobě dvou druhů rodu *Arisaema*, které ve Vietnamu dosud nikdo nenašel. Zmíněný rod zahrnuje řadu nápadných a relativně velkých druhů, které jsou často pěstovány jako okrasné rostliny. Po celém světě najdeme řadu sběratelů, kteří se těmto rostlinám věnují. Díky existující poptávce po rostlinách se tímto rodem zabývají specializované zahradnické podniky stejně jako některé výzkumné instituce. O to větším překvapením je nečekaný objev dvou nových druhů pro Vietnam.

První nalezený druh se ve spolupráci s předním světovým odborníkem, panem Bruggemanem z Holandska, podařilo přiřadit k taxonu *A. siamicum* Gagn. známému pouze z Thajska. Druhý druh se pak ukázal být zcela nový pro vědu. Výsledky pečlivého studia rostlin byly podkladem k sepsání vědecké publikace, která je již přijata do tisku uznávaným časopisem Nordic Journal of Botany (IF 0,551). Podle tvaru květenství je druh pojmenován *Arisaema claviforme* P. Bruggeman, T. B. Vuong, R. Rybková & J. Ponert a náleží do primárně tropické sekce Anomala. V přírodě byl nalezen v nadmořské výšce 1405 m v poměrně vlhkém místě vedle potoka v humusem vyplněných prostorách mezi žulovými kameny. Rostliny jsou zastíněné listnatými stromy všudypřítomného tropického lesa. V botanické zahradě v Praze roste velice dobře v chlazeném skleníku při teplotách neklesajících pod 15°C, ale nepřevyšujících 25°C. Odolnost k jiným teplotám dosud nebyla testována. V přírodě mohou zimní teploty krátkodobě klesat až na 5°C, zatímco letní nepřevyšují 30°C a zůstávají spíše okolo 20 až 25°C. Rostlina neprodělává výraznější období sucha a je stálezelená. K charakterizaci přirozeného stanoviště lze ještě dodat četný výskyt suchozemských pijavic. Ta mají na šedohnědém těle krásné žluté proužky, lezou po zemi i po rostlinách a hbitě se přisávají na těla přítomných badatelů.

Objev nového druhu rodu *Arisaema* má velký význam a dokládá, jak málo prozkoumaná je rezervace Hon Ba. Podrobnější průzkum tohoto území jistě přinese další zajímavé objevy, když i takto nápadné rostliny dosud unikaly pozornosti odborníků. V současné době zaměstnanci botanické zahrady připravují publikaci několika dalších nečekaných nálezů rostlin z této oblasti.

Arisaema siamicum, dosud známá pouze z Thajska

Samičí květenství druhu *Arisaema claviforme* v kultuře

Anthurium warocqueanum

Odborná
činnost

*Zajímavosti
z našich sbírek*

Amborella trichopoda

Tento keř až malý stromek je jednou z nejvýznamnějších rostlin pro systematické botaniky, protože je považován za vůbec nejprimitivnější žijící krytosemennou rostlinu. Pro svou jedinečnost je zařazován jako jediný zástupce nejen do samostatné čeledi, ale i do samostatného řádu. Je to srovnatelné, jako kdyby v trojské zoo měli ptáky kiwi nebo haterii. O jeho primitivnosti svědčí například chybějící cévy a stavba květů. Ty jsou drobné, jednopohlavné, se zbytky druhého pohlaví a bělavým drobným okvětím z 5 až 8 plátků. Domovem druhu *Amborella trichopoda* je Nová Kaledonie. Naši rostlinu jsme získali darem z botanické zahrady v Bonnu. Jedná se o mimořádný dar, protože v současnosti určitě neroste ve více než 20 zahradách světa. Rostlina je v zázemí, ale časem bude vystavena, možná i vysazena v chladné části skleníku Fata Morgana. Určitě se jedná o první rostlinu tohoto druhu v České republice.

Amborella trichopoda

Idiospermum australiense

Idiospermum patří rovněž mezi velmi primitivní rostliny. Odhaduje se, že v nezměněné podobě existuje na zemi již 120 milionů let. Je jediným druhem svého rodu a patří do velmi primitivní čeledi *Calycanthaceae*. Roste pouze na malé ploše na severovýchodě Austrálie v Queenslandu, poněkud v národním parku Daintree. Je to statný strom o výšce až 30 m s dlouhými listy. Květy mají průměr 5 cm a sestávají z mnoha květních částí. Při zrání plodu vše opadá a zůstává jen holé nahé embryo velikosti až 8 cm. Je to jedno z největších embryí mezi kvetoucími rostlinami. Embryo je také vysoce toxické. Zvláštností je také fakt, že klíčí až pěti dělohami a z každé z nich může vyrůst jedna rostlina. Semena se šíří po svazích gravitací, ale předpokládá se, že navzdory jedovatosti byl dříve jejich šířitelem obří, dnes již vyhynulý, vombat rodu *Diprotodon* o velikosti hrocha.

Druh má i zajímavou historii objevu, popsán byl v roce 1902. Poté byl považován za vyhynulý a znovu nalezen až v roce 1971. Potvrzení předcházel nálezy jeho semene v žaludku otrávené krávy. Řízek této jedinečné a málo pěstované rarity jsme získali darem od Ralpha Mangelsdorfa z univerzity ve Frankfurtu nad Mohanem. Určitě se jedná o první rostlinu tohoto druhu v České republice a jsme jednou z mála zahrad světa, která tento druh pěstuje.

Idiospermum australiense

Roridula dentata

Roridula dentata

Do rodu *Roridula*, rostoucího výhradně v Kapské květenné oblasti v Jihoafrické republice, patří pouhé dva druhy rostlin, tvořící navíc samostatnou čeleď. *R. gorgonias* je běžnější a pěstujeme ji v naší zahradě již několik roků, ale *R. dentata* je novým přírůstkem. Je větším a statnějším druhem keřovitého vzrůstu o výšce do 2 m. Její listy jsou na rozdíl od *R. gorgonias* dělené, takže oba druhy jsou snadno rozlišitelné. Pochází z vegetační formace fynbos, vyznačující se pravidelnými požáry a klíčení mladých rostlin je spjata právě s těmito požáry. To je také důvod její vzácnosti v kultuře, protože semen se netvoří mnoho a přímět je ke klíčení je obtížné. V roce 2012 jsme získali semena i mladou rostlinu z botanické zahrady v Bonnu. Ze semen vyklíčila po iniciaci kouřem a letních vedrech jediná rostlina, takže nyní máme dvě rostliny tohoto druhu. Další pěstování také není úplně snadné, rostlina pochází z horkého a suchého vnitrozemí ve vyšších polohách. Roste sice na vlhkých místech, ale celkové klima je hodně suché a proto je nutné se vyvarovat přílišné záливky.

Zajímavostí rodu *Roridula* je také jejich masožravost označovaná jako takzvaná protokarnivorie.

Takto se označuje schopnost lapat hmyz bez schopnosti vlastního trávení pochytané kořisti. U roridul ale existuje krásný příklad spolupráce s plošticemi rodu *Pameridea*, které jsou schopné se po rostlině pohybovat a vysávat polapenou kořist. Jejich výměšky pak hnojí rostlinu.

Dianthus arenarius *subsp. bohemicus* Hvozdík písečný český

Hvozdík písečný český je některými botaniky v nadsázce označován za české botanické stříbro. Rozhodně patří mezi nejznámější a také nejkrásnější české endemity. Je sice „jen“ jedním z poddruhů hvozdíku písečného s větším areálem od Německa přes Polsko do Pobaltí a na Ukrajinu, ale jeho výskyt na písčínách u Roudnice nad Labem je velmi

cenný. Navíc písčiny patří mezi velmi ohrožené biotopy, protože zvýšené vstupy živin způsobují výraznější zarůstání a šíření konkurenčně zdatnějších druhů rostlin. Proto tento druh představujeme v malé expozici písčiny spolu s některými dalšími písčomilnými druhy – tzv. psamofyty. Protože výskyt hvozdíku písečného českého byl zarůstáním výrazně ohrožen, zpracovala Agentura ochrany přírody a krajiny záchranný program, jehož naplňování má zajistit dlouhodobé přežití druhu na jeho stanovišti. V rámci záchranného programu se na lokalitě provádí různé zásahy vytvářející nová otevřená místa pro uchycení semenáčků, zkoumá se výskyt brouků požírajících semena hvozdíku a sleduje se obnova populace druhu ze semen. Všichni jedinci jsou pravidelně sledováni a zaznamenáváni. Všechny aktivity ve prospěch záchranného programu popisuje u expozice umístěná informační tabule, kterou naše zahrada vytvořila ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny.

Semena hvozdíku písečného českého jsme dostali na základě výjimky od řešitelů záchranného programu a po napěstování v zázemí je vysadili v červnu na stanoviště v zahradě. Rostlinám se tam daří a během léta a počátku podzimu i pěkně kvetly.

Vysazení hvozdíku písečného českého je prvním příspěvkem k ucelenějšímu představení vzácných a ohrožených druhů květeny České republiky v naší zahradě. Spolu s ním je takto vysazena a informační tabulí opatřena i matizna bahenní (*Angelica palustris*).

Acineta superba

Poprvé vykvetla jedna z nejzajímavějších orchidejí z našich sbírek – *Acineta superba*. Druhové jméno jí náleží právem (superba = vznešená, pyšná), obrovské květenství půlmetrové délky neslo asi 30 velkých hnědých voskovitých květů podivuhodného oblého tvaru. Ve španělštině se jim říká „periquito“, v angličtině „parakeet“ což obojí znamená papoušek alexandr. Ačkoli byla popsána již v roce 1862, dodnes není v kultuře příliš často pěstovaná.

Tento druh pochází z tropů Jižní Ameriky, roste v horských mlžných lesech Kolumbie, Venezuely, Ekvádoru a severního Peru v nadmořské výšce 900–2000 metrů. Je to epifytní orchidej, daří se jí v rozsochách silnějších větví, kde je zároveň stíněná listím. Podobné podmínky se jí snažíme poskytnout i ve skleníku, pěstujeme ji v chlazené horské části, kde má umělé mlžení, jak je zvyklá ze své domoviny.

Dianthus arenarius subsp. bohemicus

Acineta superba

Sudamerlycaste cinnabarina

I další nádherná velkokvětá orchidej, kterou bylo možné obdivovat v horské části skleníku Fata Morgana, pochází z hor jihoamerického kontinentu. Je známější pod starším názvem *Lycaste cinnabarina*, který dostala v roce 1902, přesně po sto letech však byla přejmenována do nového rodu *Sudamerlycaste* podle moderní terminologie. V přírodě roste v Andách Kolumbie, Venezuely, Ekvádoru a Peru v nadmořské výšce 1050–2500 metrů. Je to mohutnější terestrická (v zemi rostoucí) orchidej, která roste na horských loukách, na skalních výchozech a strmých stráních, kde má dostatek světla a málo konkurenčních rostlin. Obrovské květy o výšce i přes 10 centimetrů jsou voskovitě pevné a vynikají nápadně oranžově červeným pyskem, což dalo rostlině i druhové jméno (cinnabaris = oranžově červená barva).

Anthurium veitchii* a *Anthurium warocqueanum

Do expozice jsme natrvalo umístili jedno z nejkrásnějších antúrií světa – *Anthurium veitchii*, kterému se v angličtině říká „King Anthurium“. V přírodě roste pouze v Kolumbii, v provincii Antioquia, která patří k místům s nejvyššími srážkami na světě. Poprvé bylo nalezeno a zároveň popsáno roku 1876, vždy však patřilo k raritním kouskům nejlepších sbírek. Až v posledních dvaceti letech se pěstuje a množí hojněji. Krásně zvlněné listy dorůstají délky až 90 cm a právě jejich vrásnění napomáhá rychlejšímu odvodu vody z povrchu listu a usnadňuje osychání.

Z Kolumbie a ze stejné provincie pochází i další pozoruhodný druh, *Anthurium warocqueanum*, které pro změnu dostalo anglické jméno „Queens Anthurium“. Také tento druh byl popsán již v předminulém století, konkrétně v roce 1878. Pěstuje se pro nádherné listy se sametově tmavozeleným povrchem a kontrastní bílou žilnatinou. Patří k největším druhům rodu – listy dorůstají délky až 250 cm.

Anthurium veitchii

Anthurium warocqueanum

Olea europaea Olivovník evropský

Botanická zahrada hl. m. Prahy získala v červnu 2012 vzrostlý exemplář olivovníku evropského. Strom byl zahradě darován sponzorem, společností Allianz, a pochází z pěstíren východního pobřeží Španělska. Jde zhruba o 80–100 letý exemplář, který se stal součástí expozice Středozeří a Turecka. V expozici je umístěn pouze v měsících květen až říjen, kdy nehrozí jeho poškození nízkými teplotami. Během zimních měsíců je umístěn v pěstební zázemí v severním areálu Botanické zahrady.

Punica granatum Granátovník (Marhaník) obecný

Asi 20 letý exemplář granátovníku obecného se stal v květnu 2012 součástí expozice Středozeří a Turecka. Vzhledem k nejistému zimování ve volné půdě jde o nádobovou rostlinu, která se do expozice umísťuje během vegetace, od května do října.

Plody granátovníku, tzv. granátová jablka, patří k typickým plodům Středozeří. Konzumují se buď čerstvě, nebo se používají k výrobě šťáv či sirupů. Velmi často se pěstuje i jako okrasná dřevina.

Sortiment novošlechtění rodu *Aster*

Na podzim roku 2012 rozšířilo sbírky Botanické zahrady 25 nových kultivarů rodu *Aster*. Autorem novošlechtění je Ing. Rudolf Votruba, CSc. z Výzkumného ústavu pro krajinu a okrasné zahradnictví v Průhonicích. Význam tohoto novošlechtění spočívá především v odolnosti většiny nových odrůd k padlí, které představuje jednoho z nejvýznamnějších patogenů většiny pěstovaných druhů a odrůd rodu *Aster*. Nové odrůdy zatím nejsou pojmenovány a jsou vedeny pod číselnými kódy. Po namnožení se stanou součástí expozic trvalkových záhonů v severním areálu zahrady (především v lipové aleji). Rostliny by měly být do expozice vysazeny na jaře 2013. Rostliny byly do sbírek Botanické zahrady poskytnuty zdarma v rámci dlouhodobé spolupráce s Ing. Votrubou a Výzkumným ústavem v Průhonicích.

V roce 2012 byly také v nově vznikající expozici hajních rostlin v Areálu Sever vysázeny první rostliny, především rodů *Thalictrum*, *Tricyrtis*, *Aruncus*, *Brunnera* a *Epimedium*.

Zajímavost na konec

V roce 2012 poprvé uzrály šištice *Wollemia nobilis* (foto na úvodní straně) a vyklíčily první tři rostlinky.

Karanténní prostor po rekonstrukci

Odborná
činnost

*Záchranné centrum
CITES*

Záchranné centrum CITES

Botanická zahrada se dlouhodobě angažuje v oblasti ochrany ohrožených druhů rostlin na mezinárodní úrovni. Je registrována u Ministerstva životního prostředí jako Záchranné centrum pro zabavené exempláře vybraných skupin rostlin chráněných mezinárodní úmluvou CITES. Botanická zahrada se tedy přímo podílí na záchraně pašovaných rostlin, které jsou po zadržení příslušnými orgány předány do její péče. Nejprve jsou zadržené exempláře pěstovány v karanténě, aby nemohlo dojít k zavlečení cizokrajných rostlinných chorob či škůdců. Po vyléčení a uplynutí ochranné lhůty jsou rostliny přemístěny do klimaticky vhodnějších skleníků, kde vyčkají do vyřešení daného případu. V případě odebrání zadržených rostlin jejich majiteli zůstávají v péči botanické zahrady natrvalo. Naše botanická zahrada je záchranné centrum specializované na orchideje, cibuloviny, hlíznaté rostliny, cykasovité a kapradiny.

V uplynulém roce byla provedena rozsáhlá rekonstrukce karanténního skleníku, který zajišťuje naprosto dokonalou kontrolu nad škůdci a chorobami. Kvalitu nově vzniklého prostoru pro karanténní účely potvrdil výsledek odborné kontroly Státní rostlinolékařské správy. Botanické zahradě byl předán záznam o provedeném šetření prokazující, že je schopná adekvátní péče o rostliny zadržené bez fytosanitárního osvědčení. Již v roce 2012 byla v prostoru úspěšně ošetřena první zadržená zásilka orchidejí.

Botanická zahrada je také registrována jako Vědecká instituce CITES. To jí opravňuje vyměňovat vzorky rostlin chráněných mezinárodní úmluvou CITES s ostatními registrovanými vědeckými institucemi bez vyřizování klasického dovozního a vývozního povolení. Rostliny jsou vypravovány pouze s evidenčním štítkem. Přináší to výrazné zjednodušení a zrychlení celého procesu a rostliny tak nemusí dlouho čekat v provizorních podmínkách.

Odborná činnost

Laboratoř

Hlavní činností laboratoře je generativní a vegetativní množení vzácných orchidejí a kapradin in vitro (ve sterilních podmínkách) a in vivo (v nesterilních podmínkách), a množení rostlin tkáňovými kulturami. Orchideje se kvůli soužití semenáčků se symbiotickými houbami klasickým způsobem výsevu rozmnožovat nedají, a proto se pěstují pomocí kultur in vitro. Jedná se o způsob pěstování a množení ve skleněných nádobách za sterilních podmínek na živné půdě, která je složena z agaru, roztoku destilované vody s minerálními látkami a s vitamíny. Aseptické výsevy semen orchidejí a kapradin jsou udržovány v řízených tepelných a světelných podmínkách v kulturační místnosti do té doby než mohou být přeneseny na nesterilní substráty a dopěstovány do velikosti, kdy jsou zařazovány do sbírek botanické zahrady.

Orchideje a kapradiny pěstované v laboratoři v roce 2012

Orchideje

<i>Anguloa uniflora</i>
<i>Bulbophyllum longiscapum</i>
<i>Bulbophyllum markianum</i>
<i>Cattlea lawrenceana</i> v. <i>atrorubens</i> x <i>Rhyncholaelia digbyana</i>
<i>Cattleopsis lindenii</i>
<i>Cattleya aragaensis</i> x <i>Cattleya velutina</i>
<i>Cattleya dowiana</i> v. <i>aurea</i>
<i>Cattleya mossiae</i> x <i>Rhyncholaelia digbyana</i> v. <i>fimbripetala</i>
<i>Cattleya schilleriana</i> v. <i>sanderiana</i>
<i>Coelogyne dayanum</i>
<i>Coelogyne lactea</i>
<i>Coelogyne mooreana</i> , Vietnam 2011
<i>Coelogyne</i> sp., Vietnam 2008
<i>Cymbidium daynum</i>
<i>Cymbidium devonianum</i>
<i>Cypripedium luteum</i>
<i>Cypripedium reginae</i>
<i>Dactylorhiza maculata</i>
<i>Dendrobium bellatulum</i>
<i>Dendrobium eximium</i>
<i>Dendrobium macrophyllum</i>
<i>Dendrobium pendulum</i>
<i>Dendrobium polysema</i>
<i>Dendrobium senile</i>
<i>Dimerandra latipes</i>
<i>Eria coronaria</i>
<i>Euante sanderiana</i>
<i>Hetaeria oblongifolia</i>
<i>Ida fragrans</i> x <i>Maxillaria grandiflora</i>
<i>Laelia flava</i> x <i>Laelia flava</i>
<i>Laelia lucasiana</i>
<i>Laelia sincorana</i>

<i>Lemboglossum cervantesii</i> v. <i>lilacina</i>
<i>Lemboglossum cervantesii</i>
<i>Lockhartia</i> sp.
<i>Maxillaria grandiflora</i> x <i>Ida fragrans</i>
<i>Miltonia roezlii</i> x <i>Rossioglossum williamsianum</i>
<i>Mormodes warszewiczii</i>
<i>Oeceoclades decaryana</i>
<i>Oeceoclades maculatus</i>
<i>Orchidej</i> sp., Vietnam
<i>Orchidej</i> sp., Vietnam 2011
<i>Paphiopedilum Deperle</i> (<i>P. delenatii</i> x <i>P. primulinum</i>)
<i>Paphiopedilum fairrieianum</i>
<i>Paphiopedilum glanduliferum</i>
<i>Paphiopedilum glaucophyllum</i> x <i>P. glanduliferum</i>
<i>Paphiopedilum charlesworthii</i>
<i>Paphiopedilum latifolium</i>
<i>Paphiopedilum niveum</i> v. <i>alba</i>
<i>Paphiopedilum primulinum</i> v. <i>purpurascens</i> x <i>P. adductum</i>
<i>Paphiopedilum primulinum</i> x <i>P. godefroyae</i>
<i>Paphiopedilum purpuratum</i>
<i>Paphiopedilum spicerianum</i>
<i>Paphiopedilum stonei</i>
<i>Paphiopedilum sukhakulii</i>
<i>Paraphalaenopsis labukensis</i>
<i>Phaius longicornu</i>
<i>Phalaenopsis parishi</i>
<i>Pleione albiflora</i>
<i>Pleione maculata</i>
<i>Renanthera citrina</i>
<i>Renanthera matutina</i>
<i>Renanthera vietnamica</i>
<i>Rhyncholaelia digbyana</i> v. <i>fimbripetala</i>
<i>Rossioglossum grande</i>
<i>Sophronitis cernua</i>

<i>Sophronitis coccinea</i>
<i>Sophronitis coccinea</i> v. <i>organensis</i>
<i>Sophronitis mantiqueirae</i>
<i>Vanda roeblingiana</i>

Kapradiny

<i>Adiantum aethiopicum</i> , Tasmánie 2012
<i>Aglaomorpha cornucopia</i>
<i>Aglaomorpha meyeniana</i>
<i>Anapeltis megaphylla</i>
<i>Anemia dregeana</i>
<i>Angiopteris</i> , HB-135, Vietnam 2011
<i>Anthophyllum</i> sp., Vietnam
<i>Asplenium adulterinum</i>
<i>Asplenium</i> sp., Borneo
<i>Asplenium vulcanicum</i>
<i>Belvisia mucronata</i>
<i>Belvisia validinervis</i>
<i>Blechnum cycadifolium</i>
<i>Blechnum fluviatile</i> , Tasmánie 2012
<i>Blechnum punctulatum</i> var. <i>atherstone</i>
<i>Blechnum</i> sp.
<i>Blechnum watsii</i> , Tasmánie 2012
<i>Calochlaena dubia</i> , Tasmánie 2012
<i>Cibotium regale</i>
<i>Cyathea australis</i> , Tasmánie 2012
<i>Cyathea cooperii</i> , Tasmánie 2012
<i>Cyathea dealbata</i> , jižní ostrov, New Zealand
<i>Cyathea dealbata</i> , Taupo, severní ostrov, New Zealand
<i>Cyathea gleichenoides</i>
<i>Davallia canariensis</i>
<i>Davallia clarkei</i>
<i>Davallia fejeensis</i>
<i>Davallia mariesii</i>
<i>Davallia pentaphylla</i>
<i>Dicksonia fibrosa</i> , jižní ostrov, New Zealand
<i>Dicksonia thrysopteroides</i>
<i>Dipteris lobbiana</i> , Kalimantan
<i>Dipteris</i> sp., HB-241, Vietnam 2012
<i>Doodia australis</i> , Tasmánie 2012
<i>Doodia maxima</i>

<i>Drynaria sinica</i>
<i>Drynaria</i> sp., Kalimantan
<i>Elaphoglossum pachycraspedon</i>
<i>Elaphoglossum</i> sp., Vietnam
<i>Elaphoglossum villosum</i>
<i>Elaphoglossum wurdackii</i>
<i>Histopteris incisa</i> , Tasmánie 2012
<i>Hypolepis glanduliferum</i> , Tasmánie 2012
<i>Hypolepis rugulosa</i> , Tasmánie 2012
<i>Cheilanthes australis</i> , Tasmánie 2012
<i>Cheilanthes farinosa</i>
<i>Cheilanthes lanosa</i>
<i>Cheilanthes pilosa</i>
<i>Cheiropleuria bicuspidis</i> , Vietnam
<i>Polypodiophyta</i> , HB-192, Vietnam 2012
<i>Polypodiophyta</i> , HB-33, Vietnam 2011
<i>Polypodiophyta</i> , HB-43, Vietnam 2011
<i>Polypodiophyta</i> , HB-54, Vietnam 2011
<i>Polypodiophyta</i> , HB-65, Vietnam 2011
<i>Polypodiophyta</i> , HB-66, Vietnam 2011
<i>Polypodiophyta</i> , HB-85, Vietnam 2011
<i>Polypodiophyta</i> , HB-95, Vietnam 2011
<i>Polypodiaceae</i> , Kalimantan
<i>Lecanopteris carnosa</i>
<i>Lecanopteris celebica</i>
<i>Lecanopteris holttumii</i>
<i>Lecanopteris luconense</i>
<i>Lecanopteris mirabilis</i>
<i>Lecanopteris sinuosa</i>
<i>Lecanopteris spinosa</i>
<i>Lemmaphyllum microphyllum</i>
<i>Lindsaea</i> sp., HB-35, Vietnam 2011
<i>Llavea cordifolia</i> , Guatemala
<i>Marrattia</i> sp., Vietnam 2012
<i>Microsorium pustulatum</i> , Tasmánie 2012
<i>Microsorium</i> sp., Sumatra
<i>Pellaea falcata</i> , Tasmánie 2012
<i>Pellaea ovata</i>

<i>Pellaea sagittata</i>
<i>Plagiogyria</i> , Vietnam 2012
<i>Platycterium alcorni</i>
<i>Platycterium bifurcatum</i>
<i>Platycterium coronarium</i>
<i>Platycterium elephantotis</i> , Tome Logo 2000
<i>Platycterium ellisii</i> , Madagaskar 2006
<i>Platycterium grande</i>
<i>Platycterium holttumii</i>
<i>Platycterium madagascariense</i>
<i>Platycterium quadridichotomum</i>
<i>Platycterium ridleyi</i>
<i>Platycterium stemaria</i>
<i>Platycterium superbum</i>
<i>Platycterium veitchii</i>
<i>Platycterium wallichii</i>
<i>Platycterium wandae</i>
<i>Pteris semiadnata</i> , Chile
<i>Pyrrosia lanceolata</i>
<i>Selliguea laterita</i>
<i>Selliguea</i> sp., 3/12 Borneo 2009
<i>Selliguea feeoides</i>
<i>Tectaria</i> sp., HB-66, Vietnam 2011
<i>Thelypteris</i> sp., HB-39, Vietnam 2011
<i>Woodwardia</i> sp., Vietnam 2011
<i>Woodwardia virginica</i>

Odborná činnost

Odborná knihovna

Knihovna botanické zahrady byla založena v roce 1969 a je určena pracovníkům botanické zahrady a externím pracovníkům, a to pouze pro účely odborného studia a práce. Do konce roku 2012 měla knihovna ve svém fondu 5410 odborných publikací, 20 titulů odborných časopisů, 186 nosičů CD, mapy, atlasy, překlady odborných zpráv, skripta, zprávy ze služebních cest, diplomové práce a sbírku poštovních známek. V roce 2012 byla veškerá evidence knihovny převedena ze systému KPwin do modernějšího systému KP-SYS, ve kterém si mohou všichni zaměstnanci najít potřebnou literaturu.

Priměstský tábor pořádaný Botanickou zahradou hl. m. Prahy

Edukativní činnost

Výukové programy s průvodcem

Botanická zahrada poskytuje širokou škálu výukových programů pro mateřské školy, oba stupně základních škol a střední školy. Při výběru programu je možné využít aktuální nabídky, popřípadě je možné výklad zaměřit tematicky podle individuálních požadavků skupiny. Vše je žákům podáváno poutavou formou přiměřeně jejich věku.

V rámci nabídky školám poskytujeme možnost využití průvodcovské služby, kterou mohou školy zařadit při prohlídce Venkovní expozice i ve skleníku Fata Morgana. V rámci programu je možné využít sadu pracovních listů.

Pracovní listy

V současné době jsou k dispozici pracovní listy, které vznikly během projektu *Trojskou kotlínou křížem krážem a Netradiční výuka botaniky a environmentální výchovy v prostředí botanických zahrad ČR*. Pracovní listy jsou určené pro II. stupeň ZŠ převážně pro prohlídku expozice s průvodcem.

1. února 2010 zahájilo Trojské gymnázium Svatopluka Čecha realizaci projektových činností na novém projektu v rámci operačního programu Praha – Adaptabilita pod názvem *Trojské trumfy pražským školám*. V červnu 2012 byl tento projekt úspěšně ukončen. Programy jsou určené pro střední školy a dají se využít převážně pro samostatnou práci žáků.

Všechny typy materiálů vzniklé v rámci projektů jsou volně ke stažení na www.botanicka.cz a skupina je dostane vytištěné zdarma k výkladu s průvodcem.

Mimo výše zmíněné projekty je v zahradě využívána celá řada výukových programů pro zbývající věkové kategorie:

- › Nej, nej mezi rostlinami (program je vhodný pro MŠ a 1.–2. třídu)
- › Léčivé rostliny z babiččiny zahrádky (program je vhodný pro MŠ a 1.–2. třídu)
- › Cesta kolem světa za 225 metrů (program je vhodný pro MŠ a 1.–2. třídu)
- › Léčivé rostliny z babiččiny zahrádky (program je vhodný pro 1.–2. třídu)
- › Výlet do světa stromů (program je vhodný pro 4.–5. třídu ZŠ)

- › Zářivé barvy rostlin (program je vhodný pro 2.–5. třídu ZŠ)
- › Na křídlech motýlích (program je vhodný pro 3.–5. třídu ZŠ)
- › Masožravé rostliny (program vhodný pro 3.–5. třídu ZŠ)

Přehled objemu průvodcovských placených úkonů:

- › Rok 2008/2009 – 186 průvodcovských úkonů
 - › Rok 2009/2010 – 265 průvodcovských úkonů
 - › Rok 2010/2011 – 322 průvodcovských úkonů
 - › Rok 2011/2012 – 320 průvodcovských úkonů
- (Pozn.: provázení po výstavách, provázení VIP skupin a letní měsíce nejsou zahrnuty)

Výuková permanentka

Dalším z produktů, které zahrada školám poskytuje, je výuková permanentka, která škole umožňuje výhodný vstup do zahrady spolu s využitím výukových programů. Podrobnosti o podmínkách užití jsou zveřejněny na našich webových stránkách www.botanicka.cz.

Botanický kroužek

Botanický kroužek nabízí dětem ve věku 7–14 let především možnost efektivního trávení volného času. Program je zaměřen zejména na zvyšování environmentální gramotnosti a kontakt s přírodou. Formou hry se děti seznámí se základními přírodními zákonitostmi a s prostředím, kde program probíhá.

Botanický kroužek během roku 2012 realizoval 2 hlavní akce pro děti ve věku 7–14 let:

- › 27.–31. 8. 2012: Indiánský příměstský tábor s účastí 29 dětí z Prahy a okolí.
- › 2.–5. 2. 2012: Lyžařský kurz v Desné v Jizerských horách s účastí 21 dětí.

Semináře pro pedagogy

Během roku 2012 proběhlo 7 seminářů pro pedagogy, kterých se zúčastnilo 90 pedagogů. Semináře jsou kombinací nabídky programů školám s poskytnutím hlubších odborných informací, vztahujících se k dané problematice (léčivé rostliny, užitkové rostliny aj.).

Termíny uskutečněných seminářů:

- › 18. a 26. 4., 18. 9. Podporujeme přírodovědnou gramotnost žáků / Botanická zahrada – inspirativní místo k výuce.
- › 6. a 19. 6. Podporujeme přírodovědnou gramotnost žáků / Rostliny léčí a krásí
- › 19. 9. Podporujeme přírodovědnou gramotnost žáků/Botanická zahrada jako místo pro předškolní vzdělávání
- › 27. 9. Podporujeme přírodovědnou gramotnost žáků / Rostliny léčí a krásí

DVD Fenologie a včely

Spolupráce na DVD Fenologie a včely aneb aneb včelařským rokem přírodou krok za krokem – 1. díl.

DVD bylo natočeno v botanické zahradě manželi Kovářovými a obsahuje několik desítek záběrů z botanické zahrady a pozvánku do ní v podobě několika záběrů na celky expozice. Na DVD spolupracovali: RNDr. Václav Švamberský, Ing. Miroslava Novotná, Ing. Milan Bíba, Josef Lojda, Zdeněk Josífek a Ing. Lenka Prokopová.

Rekreačně- estetická činnost

Akce v roce 2012

Botanická zahrada v Troji nabízí svým návštěvníkům každoročně velké množství zajímavých programových akcí. Jejich celkový přehled v roce 2012 zobrazuje následující tabulka. Z velkého množství představujeme na následujících několika stranách ty nejzajímavější.

Přehled všech akcí pořádaných v roce 2012

Leden	6. 1.–24. 2. 12. 1.–29. 3. 14. 1.–9. 6. 16. 1.–29. 2.	Noční provázení Přednáškový cyklus FOTOFATA – fotografický kurz Ptačí budky a krmítka	Fata Morgana venkovní expozice Fata Morgana, venkovní expozice venkovní expozice, výstavní sál
Únor	17. 2.–4. 3. 18. 2.–19. 2.	Orchideje a bromélie + výstava Benedikta Roezla Dny s filmem Modrý tygr	Fata Morgana, zásobní skleník Fata Morgana
Březen	3. 3.–25. 3. 23. 3.–1. 4.	Památné stromy Prahy se představují Kamélie – sestra čaje	výstavní sál Konírna Trojského zámku
Duben	3. 4.–29. 4. 3. 4.–29. 4. 2. 4.–29. 4. 28. 4. 27. 4.	Tropičtí motýli Venezuelská Amazonie Ilustrátor Pavel Lisý – 100 výročí narození Burza fialek Generálka na čarodějnice	Fata Morgana Fata Morgana výstavní sál zásobní skleník venkovní expozice
Květen	12. 5.–20. 5. 1. 5.–13. 5. 19. 5.–27. 5. 13. 5.–23. 9. 13. 5.–9. 9.	Mezinárodní výstava bonsají Výstava afrických fialek Botanické ilustrace Hudební toulky Kreslení a malování rostlin s Lucií Crocro	Japonská zahrada, výstavní sál Fata Morgana Fata Morgana venkovní expozice, výstavní sál venkovní expozice
Červen	2. 6.–17. 6. od 4. 6. 9. 6. 16. 6. 15. 6.–17. 6. 22. 6.–29. 7. 22. 6.–8. 7. 21. 6. 29. 6.	Zadáno pro včely aneb Bez medu to nejde Pastva Pražská muzejní noc Medový den s Allianz Trvalkové dny Palmové léto Kabelky Botanický orientační běh Za vysvědčení vstup zdarma aneb Na prázdniny do pohádkové říše	venkovní expozice, výstavní sál Areál BZ Fata Morgana venkovní expozice venkovní expozice Fata Morgana, venkovní expozice výstavní sál venkovní expozice venkovní expozice

Červenec	14. 7.–2. 9. 12. 7.–22. 7.	FOTOFATA 2012 Výstava fotografií Řezané trvalky	venkovní expozice výstavní sál
Srpen	1. 8.–16. 9. 12. 8. 25. 8. 14. 8.–31. 8.	Využití plodů rostlin aneb pálenice Posvícení Vaše zdraví ve vašem městě Begonie	výstavní sál, venkovní expozice venkovní expozice venkovní expozice Fata Morgana
Září	1. 9. 15. 9.–16. 9. 15. 9.–23. 9. 19. 9.–23. 9. 24. 9.–7. 10. 28. 9.–21. 10.	Den pro rodinu Vinobraní Masožravé rostliny Marocké dny Grac 2012 – obrazy Dýně	venkovní expozice Vinice Fata Morgana, zásobní skleník venkovní expozice, výstavní sál výstavní sál venkovní expozice
Říjen	5. 10.–28. 10. 20. 10.–21. 10. 12. 10.–28. 10. 31. 10.	Vietnam Dýňové hryčky Chryzantémy Halloween	Fata Morgana venkovní expozice Japonská zahrada, výstavní sál venkovní expozice
Listopad	1. 11.–15. 11. 11. 11. 17. 11.–25. 11. 30. 11.–6. 1.	Barvy Afriky Svatomartinské O čem je současná botanika Rostlina jako vánoční symbol	výstavní sál Vinice venkovní expozice, výstavní sál výstavní sál
Prosinec	15. 12. 30. 11.–6. 1. 2013	Adventní rozjímání Rostlina jako vánoční symbol	venkovní expozice, kaple sv. Kláry venkovní expozice

Výstava orchidejí ve skleníku Fata Morgana

Tropičtí motýli ve skleníku Fata Morgana

VÝSTAVY

Orchideje

17. 2.–4. 3. 2012

Skleník Fata Morgana, zásobní skleník Areál Západ

Tradiční výstava orchidejí ve skleníku Fata Morgana v roce 2012 přinesla tropické květy již v únoru. Bohatství a velikost šlechtěných hybridů opět doplnila křehká krása planých druhů z celého světa. Návštěvníci se dozvěděli celou řadu zajímavostí ze života orchidejí v přírodě, o zvláštnostech a neobvyklých adaptacích rostlin či o množství druhů. Výstava byla obohacena doprovodným programem – Odkaz Benedikta Roezla – vše o známém cestovateli, zahradníkovi a botanikovi.

Památné stromy Prahy se představují

3. 3.–25. 3. 2012

Venkovní expozice – výstavní sál

Výstava nás přesvědčila, že památné stromy se mohou stát zajímavým cílem výletů a procházek. Představila nám nejen pěší procházky za velikány našeho okolí, ale seznámila nás i s možností navštívit vybrané stromy podle doporučených cyklistických tras. Celkem výstavu vzhledlo 1200 návštěvníků. Zařazen byl také vědomostní kvíz, kterého se zúčastnilo 323 soutěžících. Ve vybrané dny byl návštěvníkům k dispozici autor výstavy pan Aleš Rudl a odpovídal na jejich dotazy.

Kamélie – sestra čaje

23. 3.–1. 4. 2012

Konírna Trojského zámku

V překrásných prostorách Konírny Trojského zámku jsme představili kamélii nejen jako okrasnou, ale i užitkovou rostlinu. Výstava byla připravena ve spolupráci s Česko-japonskou společností, Galeríí hl. m. Prahy a Národním památkovým ústavem a. s. a pod záštitou Velvyslanectví Japonska. Pro návštěvníky byl připraven bohatý doprovodný program – ochutnávka čajů, aranžování ikebany či čajový obřad. Součástí výstavy byl i prodej rostlin a poradenství.

Tropičtí motýli

3. 4.–29. 4. 2012

Skleník Fata Morgana

Návštěvníky botanické zahrady potěšili něžní tropičtí krasavci ve skleníku Fata Morgana. Mezi největší zážitky patří líhnutí motýlů z kulek, které k nám přicházejí v pravidelných zásilkách z anglického Stratfordu nad Avonou a je jich kolem 3000. Velkou atrakcí byli hlavně ptakokřídleci, kteří patří mezi největší denní motýly světa. Jedná se o velice vzácné druhy, ovšem díky skvělé spolupráci s motýlí farmou je můžeme vidět i u nás v zahradě.

V tropické části skleníku pod terasou si mohli návštěvníci během této výstavy prohlédnout téměř čtyři desítky kopií maleb českého malíře a biologa Jana Dungela, pořízených v tropické Venezuele. Výstava se konala pod záštitou Velvyslanectví Bolívarovské republiky Venezuela.

Výstava afrických fialek

1. 5.–13. 5. 2012

Skleník Fata Morgana

Výstava afrických fialek vznikla ve spolupráci se specializovanou základní organizací Českého zahrádkářského svazu – Saintpaulia. Tyto oblíbené pokojové rostliny přilákaly 5 256 milovníků této květiny. V prodeji si návštěvníci mohli zakoupit malé rostlinky i lístky k zakořenění.

Mezinárodní výstava bonsají

12. 5.–20. 5. 2012

Venkovní expozice – Japonská zahrada, výstavní sál

V roce 2012 bylo v nově zrekonstruované Japonské zahradě vystaveno téměř 90 exponátů z unikátní kolekce naší botanické zahrady i z dalších českých a zahraničních pěstitelů. Novinkou se staly unikátní exponáty renomovaného evropského pěstitele pana Piuse Nottera ze Švýcarska, který v naší zahradě vystavoval poprvé. Výstava bonsají byla obohacena o krásné pohledové kameny suiseki a shangshi ze sbírky jak botanické zahrady, tak i předních českých sběratelů. Po dobu výstavy byl zajištěn prodej bonsají a potřeb pro pěstitele i doprovodný víkendový program.

Hmatová výstava Zadáno pro včely aneb Bez medu to nejde

2. 6.–17. 6. 2012

Venkovní expozice – výstavní sál

Šestnáctá hmatová výstava seznámila nejen zrakově postižené návštěvníky s životem včel. Na výstavě bylo možné vidět a osahat si model včely, pracovní pomůcky a produkty, které s včelami souvisí. Součástí výstavy byla rovněž ukázka zajímavých medonosných rostlin. Sladkou tečkou byla ochutnávka základních druhů medů, ale i např. méně známé medolády. Stejně jako ty předchozí, doprovodili i letošní ročník hmatové výstavy zvukový průvodce a popisky v Braillově písmu.

Na výstavě spolupracovali: RNDr. Iva Vilhumová, humanitární sdružení PROTEBE, Vyšehradští včelařiči, Výzkumný ústav včelařský v Dole, Národní zemědělské muzeum Kačina, Centrum podpory samostatného studia zrakově postižených Tereza, Katedra matematiky, FJFI ČVUT v Praze.

Trvalkové dny

15. 6.–17. 6. 2012

Venkovní expozice – Ornametální zahrada

I letos jsme spolu s Českým svazem perenářů připravili pro milovníky rozkvetlé zahrady dny věnované trvalkám. 3126 návštěvníků si mohlo vybrat a nakoupit široký sortiment trvalek. Byla pro ně připravená i komentovaná prohlídka sbírky trvalek botanické zahrady a dále workshop, kde přední perenáři ukázali jak správně sesadit a ošetřit trvalkový záhon.

Využití plodů rostlin aneb Pálenice

1. 8.–16. 9. 2012

Venkovní expozice – výstavní sál

Výstava seznámila návštěvníky s historií pálení ovoce – i s netradičními druhy, ze kterých se vyrábí skvělá pálenka. Nabídla kolekci historických vinět, láhví a představila i destilační soupravu. Pro návštěvníky byl zajištěn prodej pálenek z české ovocné pálenice. Exponáty na výstavu byly zapůjčeny v samé kolébce pálení, na Slovácku. Výstava tedy potěšila nejen návštěvnícký zrak, ale i ostatní smysly.

Masožravé rostliny

15. 9.–23. 9. 2012

Skleník Fata Morgana, zásobní skleník

Ve skleníku Fata Morgana se opět představily masožravé rostliny ze sbírek botanické zahrady a našich předních pěstitelů. Pan Kamil Pásek zajistil prodej pod terasou skleníku Fata Morgana. Pomohl také návštěvníkům přesadit přinesené rostliny do kvalitního čerstvého substrátu. Pro zvědavé návštěvníky připravil kurátor výstavy pan Vlastimil Rybka *Opravník omylů o masožravých rostlinách*.

Dýně

28. 9.–21. 10. 2012

Venkovní expozice – Ornametální zahrada

Zářivé barvy podzimu jsme i letos doplnili barevnou škálou dýní. Velký sortiment dýní již několik let kraluje nejen v podzimním zkrášlování našich zahrad a truhlíků na oknech, ale hlavně v kuchyni. Proto byla letos výstava zaměřena více kulinářsky a seznámila návštěvníky se širším sortimentem dýní využitelných v kuchyni.

Vietnam

5. 10.–25. 11. 2012

Skleník Fata Morgana

Výstava Vietnam je jedním z výsledků spolupráce naší botanické zahrady a Institutu tropické biologie v Hočiminově městě. Ve vstupní části skleníku si mohli návštěvníci prohlédnout část věnovanou lidem – ve vitrínách byly vystaveny zajímavé předměty ze života mimo velká centra moderní doby. Ve štole byly umístěny fotografie rostlin z přírodní rezervace Hon Ba v jižním Vietnamu. V tropické části skleníku byl vystaven textový a obrazový deník botanické expedice, který zaznamenává různé zážitky a postřehy z pracovního prostředí tropického deštného lesa a ze spolupráce s vietnamskými biology a strážci rezervace. Před skleníkem upoutaly návštěvníky panely se zajímavostmi o Vietnamu a přírodní rezervaci Hon Ba.

Chryzantémy

12.–28. 10. 2012

Venkovní expozice – výstavní sál

Chryzantéma už dávno není považována za dušičkovou květinu, ale patří k nejoblíbenějším rostlinám do zahrad a oblíbená je i jako květina řezaná. Návštěvníci si mohli prohlédnout na 60 druhů řezaných květů, mezi kterými byly i zcela nové odrůdy. Představeno bylo i 15 starých odrůd, které je možné nalézt jen u sběratelů či na zahradách našich babiček. Výstavu doplnilo 25 odrůd hrnkových chryzantém ze skupiny multiflora a aranžmá z těchto květin.

Rostlina jako vánoční symbol

30. 11. 2012–6. 1. 2013

Venkovní expozice – výstavní sál a skleník Fata Morgana

V době Adventu se mohli naši návštěvníci kochat prohlídkou expozice, která měla navodit správnou vánoční atmosféru a zapojit co nejvíce jejích smyslů. Vůně živých květů, jehličí, perníku, sušeného ovoce a vanilky byly umocněny použitím dobového nábytku a nejrůznějších doplňků. Pro návštěvníky byl připraven prodej vánočních květin a drobných dárků. Ve skleníku Fata Morgana byly označeny rostliny typické pro vánoční období v odlišných zeměpisných šířkách.

O čem je současná botanika

27. 11. 2012–28. 2. 2013

Venkovní expozice – výstavní sál, skleník Fata Morgana

Putovní výstava propagující botaniku v návaznosti na ochranu genofondu a životního prostředí. Na výstavě se návštěvníci mohli seznámit s vybranými problémy současné botaniky. Výstava byla doplněna o nové informační panely o činnosti Unie botanických zahrad, evidenci pěstovaných rostlin na webu i expediční činnosti botanických zahrad.

Na realizaci výstavy se podíleli Přírodovědná společnost (botany.cz), Botanický ústav AV ČR, Unie botanických zahrad ČR a Botanická zahrada hl. města Prahy za přispění grantu MŽP pro nevládní neziskové organizace.

Výstava masožravých rostlin ve skleníku Fata Morgana

Sortiment dýní v Ornametální zahradě

AKCE PRO RODINY

Na prázdniny do pohádkové říše 29. 6. 2012

Venkovní expozice – Ornametální zahrada

Krásný slunečný den přilákal dětské návštěvníky na soutěže ze známých pohádek a večerníček: Popelka, Princezna Koloběžka, Princ a Večernice, Maxipes Fík, Mach a Šebestová, Edudand a Francimor, Sůl nad zlato, Křemílek a Vochomůrka. Děti si hravou formou vyzkoušely nejen své znalosti pohádek, ale i přírodovědné a zeměpisné vědomosti. Připraveny byly také sportovní úkoly, poznávání rostlin, malování a výroba různých pohádkových předmětů. Nechyběly odměny pro statečné. Akce se konala ve spolupráci s firmami Husqvarna a Algida, časopisy Mateřídouška a Sluníčko a Světem deskových her. Kdo přinesl ukázat vysvědčení, měl vstup zdarma.

Vaše zdraví ve vašem městě 25. 8. 2012

Venkovní expozice – Lesní biotopy, Stráň, Ornametální zahrada

Již druhý ročník netradičního veletrhu zaměřeného na zdraví těla i ducha navštívila téměř tisícovka návštěvníků. Botanická zahrada byla rozdělena na tři zóny s interaktivními stanovišti, která symbolizovala cestu ke zdravému životnímu stylu. První dvě se zaměřila na jídlo a pohyb, třetí na krásu. Bohatý program byl připraven i pro děti. Akce proběhla pod záštitou primátora hl. m. Prahy B. Svobody.

Den pro rodinu 1. 9. 2012

Venkovní expozice

I přes nepříznivé počasí přišli do zahrady návštěvníci, kteří se zapojili do tvořivých, hudebních a pohybových dílen. Prodejní i tvořivé stánky zaujaly stylovým zbožím, které potěší a pohladí po duši. Během dne byl připraven pestrý program, aby se mohli zapojit všichni členové rodiny. Bubnování, tancování, cvičení a relaxace vykouzlily spokojené úsměvy.

Dýňové hrátky 20. 10.–21. 10. 2012

Venkovní expozice – Stráň

Závěr výstavy dýní patřil již tradičně tvořivosti a fantazii. Dýňové dílny byly instalovány na Stráni venkovní expozice a i když byly určeny převážně pro nejmenší tvůrce, na své si přišli i jejich rodiče. Z dýní a přírodních materiálů tak v průběhu víkendu vznikala umělecká díla, která si malí i velcí tvůrci mohli následně odnést domů.

Dýňové hrátky

Halloween

Halloween

31. 10. 2012

Venkovní expozice – Stráň

Pro návštěvníky už osmého ročníku setkání příšerek všech ras, pohlaví a věku v botanické zahradě v Troji byl opět připraven bohatý program. Dýně k vydlabání bylo možno zakoupit přímo v zahradě a pro děti byly připraveny soutěže, malování na obličeje či airbrushové tetování. Občerstvit se návštěvníci mohli na ohni opečenými špekáčky a k tomu si u ohně zahrát na kytaru a zazpívat tramské písničky.

DALŠÍ AKCE V BOTANICKÉ ZAHRADĚ

Večerní provázení

6. 1.–24. 2. 2012

Skleník Fata Morgana

Již třetí ročník večerního provázení proběhl v lednu a únoru ve skleníku Fata Morgana. Návštěvníci měli v průběhu dvou měsíců možnost navštívit setmělý skleník, kde pod rouškou tmy absolvovali cestu kolem světa. Během dvou měsíců si atmosféru nočních tropů užilo 774 osob, které ve skleníku prožily tropickou bouří nebo mohly přivonět k některým z intenzivně vonících rostlin.

Večerní prohlídky skleníku Fata Morgana

Hudební toulky

15. 5.–23. 9. 2012

Venkovní expozice – Ornametální zahrada

Odpolední nedělní koncerty se konají v exteriéru zahrady a mají zcela zvláštní, neopakovatelnou atmosféru. Ve 20 koncertech krásné hudby se představilo šest komorních souborů. V roce 2012 se koncerty konaly již sedmým rokem a jsou stále více oblíbené.

Pražská muzejní noc

9. 6. 2012

Skleník Fata Morgana

Pražské muzejní noci se botanická zahrada v roce 2012 účastnila poprvé. Přes to, že jsme byli nováčky, přišlo se do skleníku Fata Morgana podívat skoro 3000 návštěvníků. V průběhu akce probíhaly v půlhodinových intervalech komentované prohlídky, kterých měli návštěvníci možnost se zúčastnit. Zároveň byly v prostorách skleníku nasvícené texty k jednotlivým rostlinám pro ty návštěvníky, kteří se nechtěli organizovaně pohybovat ve skupině s průvodcem. Skleník Fata Morgana byl v rámci Muzejní noci otevřen od 19 do 1 hodiny ranní.

Slámové víno

Posvícení 12. 8. 2012

Venkovní expozice – Ornamentální zahrada

Posvícení v botanické zahradě se stalo již tradicí. Celé odpoledne se neslo v duchu posvícenského veselí, při kterém hrál jazz a hudba od 60. let po současnost. Bohaté občerstvení, med z Veletova a Čajovna U Cesty všem zpřijemnilo prosluněné odpoledne v rozkvetlé zahradě. Nechybělo ani víno z Vinice sv. Kláry.

Vinobraní 5. a 16. 9. 2012

Vinice sv. Kláry

Tradiční a návštěvníky velmi oblíbenou akcí je vinobraní na vinici sv. Kláry. Kromě burčáku nabídli vinaři to nejlepší ze svých sklípků. Hvězdou programu byl pan Jožka Černý, který si společně s návštěvníky zazpíval známé moravské lidovky.

Svatomartinské 11. 11. 2012

Vinice sv. Kláry

Ochutnávání mladých vín patří k tradičním rituálům milovníků vína. V botanické zahradě můžete tato první mladá vína z Moravy a Čech ochutnat každoročně 11. listopadu od 11 hodin na vinici sv. Kláry.

KURZY FOTOGRAFIE A MALOVÁNÍ

FOTOFATA Kurz pro fotoamatéry

Botanická zahrada a fotograf Topi Pigula odstartovali v lednu 2012 půlroční fotografický projekt pro fotoamatéry. Od ledna do června 2012 se tak každou druhou sobotu v měsíci v areálu botanické zahrady sešlo patnáct milovníků fotografie, vybavených amatérskou fotografickou technikou, aby fotografovali ve skleníku Fata Morgana a venkovních expozicích botanické zahrady.

Cílem projektu FOTOFATA je dokázat, že pod odborným vedením dokáže výstavní fotografii pořídit i laik se zcela neprofesionálním vybavením. Důkazem se stala putovní výstava zvětšenin nejlepších snímků.

Partneři akce: Agentura Mediakom, Olympus

Kreslení a malování rostlin s Lucií Crocro

Umělecký kurz inspirovaný rostlinami kvetoucími přímo v expozici botanické zahrady přilákal jak dospělé tak i dětské zájemce. Účastníci různými výtvarnými technikami nalézali pod odborným vedením svůj osobní pohled na krajiny rostlin a jejich mikrokosmu. Jednotlivé lekce byly tematicky zaměřeny: kresba rostlin, vzájemná kompozice rostlin, světla a stíny rostlin, architektura rostlin a malba rostlin. Kurz se konal každou druhou neděli od května do září v Ornametální zahradě Botanické zahrady hl. města Prahy.

Kresba Lucie Crocro

Přednáškový cyklus

12. 1.–29. 3. 2012

Výstavní sál

V roce 2012 se uskutečnilo celkem dvanáct přednášek, z toho osm bylo věnováno přírodě Čech a Moravy, zbylé čtyři přednášky se zaměřily na dalekou cizinu. Mezi přednášejícími bylo pět externistů (A. Dvořák, D. Fetterová, O. Fous, R. Š. Heřman, E. Kopecký) a sedm zaměstnanců botanické zahrady (P. Hanzelka, P. Horáček, E. Chvosta, V. Rybka, P. Sekerka, J. Skružná, O. Vacek).

- › 12. 1. 2012 Oranžérie severní Moravy – Eduard Chvosta
- › 19. 1. 2012 Léčivé rostliny v klášterních zahradách – Jarmila Skružná
- › 26. 1. 2012 Toulky po známých i méně známých zámeckých zahradách a parcích jižní Moravy – Dagmar Fetterová
- › 2. 2. 2012 Střípky z Indie – památky a život v Dillí a Ágře – Petr Hanzelka
- › 9. 2. 2012 Život v pouštích – Oldřich Vacek
- › 16. 2. 2012 Japonská příroda očima buddhistického mnicha – Robin Šóen Heřman
- › 23. 2. 2012 Cesty za orchidejemi – Aleš Dvořák
- › 1. 3. 2012 Kosatce v přírodě a zahradě – Pavel Sekerka
- › 8. 3. 2012 Dřeviny vybraných zámeckých parků ČR – Petr Horáček
- › 15. 3. 2012 Bublinatky – velcí dravci rostlinné říše – Vlastimil Rybka
- › 22. 3. 2012 Trvalky za první republiky – Ondřej Fous
- › 29. 3. 2012 Kamélie – Evžen Kopecký

Rekreačně- estetická činnost

Propagace

V roce 2012 využívala Botanická zahrada hl. m. Prahy ke své propagaci různé typy médií. Kromě reklamy v tisku a na internetu, kde šlo především o prezentaci v kulturních přehledech, byla hlavním typem reklama outdoorová. Všechny akce v botanické zahradě byly podpořeny plakátovou reklamou na autobusových zastávkách v Praze a ty největší akce navíc i reklamou ve vozech metra a na tzv. citylightech. Grafickou stránku reklam měl, stejně jako v letech minulých, na starosti grafický designer botanické zahrady, Pavel Florian.

Orchideje

17.2. – 4.3.2012

únor út – ne 9 – 16 h / březen út – ne 9 – 17 h

Další akce:

17.2. – 4.3.

Benedikt Roezl – lovec orchidejí

18. – 19.2.

Dny s filmem Modrý tygr
a živým malým tygrem

do 29.2.

denně 9 – 16 h

Ptačí budky a krmítka

Masdevallia princeps

BOTANICKÁ ZAHRADA
HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY
TROJA
www.botanicka.cz

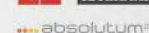
Ukázka propagačních materiálů

Tropičtí motýli

3. – 29.4.2012

út – ne 9 – 18 h / skleník Fata Morgana

Na Velikonoční pondělí otevřeno

absolutum

Papilio cresphontes

BOTANICKÁ ZAHRADA
HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

TROJA
www.botanicka.cz

Kamélie

sestra čaje

23.3. – 1.4.2012

Konírna Trojského zámku
denně 9 – 17 h

BOTANICKÁ ZAHRADA
HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

TROJA
www.botanicka.cz

Ukázka propagačních materiálů

Masožravé rostliny

15. – 23.9.

út – ne 9 – 19 h / skleník Fata Morgana

Vinobraní / 15. a 16.9. / 11 – 19 h / Vinice sv. Kláry

Marocké dny / 19. – 23.9. / 9 – 19 h / Venkovní expozice, výstavní sál

Dýně / 28.9. – 21.10. / 9 – 19 h, říjen do 17 h / Venkovní expozice

BOTANICKÁ ZAHRADA
HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY
TROJA
www.botanicka.cz

Nepenthes hamata

Rekreačně-
estetická
činnost

Projekt Kořeny osobností

Hollywood má svůj chodník slávy a botanická zahrada v Troji projekt Kořeny osobností. Projekt vznikl v roce 2009 a zahájen byl výsadbou dvou vzácných druhů orchidejí zpěvačkou Lucií Bílou a herečkou Aňou Geislerovou. Od té doby se projekt značně rozrostl, své rostliny zde sázely osobnosti jako Václav Havel, dcera Tomáše Bati, paní Monica Bata Pignal, snacha Alfonse Muchy, paní Geraldine Muchová, herečka Jiřina Jirásková, režiséři Otakar Vávra a Jiří Menzel, autor krtečka, ilustrátor, scénárista a režisér Zdeněk Miler a mnoho dalších.

V roce 2012 projekt pokračoval především výsadbami dřevin na Pivoňkové louce, kde mají své jírovce pánové Ludvík Vaculík, Ivan Klíma, Antonín Holý a Petr Sís. Dvě dámy, Věna Hrdličková a Madeleine Allbrightová, zapustily své kořeny v Japonské zahradě a dirigent Libor Pešek s operním pěvcem Štefanem Margitou rozšířili počty osobností, které se podílí na výsadbě nové expozice Lesní biotopy východní Asie a Dálného východu.

Věna Hrdličková

11. 5. 2012

Významná česká sinoložka a japanoložka, překladatelka a spisovatelka, první dáma bonsajů, japonských zahrad a všeho kolem japonské kultury, čestná předsedkyně Česko-japonské společnosti či držitelka císařského Řádu vycházejícího slunce.

Paní Věna Hrdličková vysadila **Stewartii kaméliovitou** (*Stewartia pseudocamellia*), dřevinu pocházející z vlhkých lesů Japonska. Stewartie patří stejně jako kamélie nebo čajovník do čeledi rostlin kaméliovitých (*Theaceae*) a nejatraktivnější je v době květu. Velké bílé květy se objevují na počátku června a rozvíjí se až do srpna.

Antonín Holý

1. 6. 2012

Český chemik a jeden z nejvýznamnějších českých přírodovědců 20. století. Byl objevitelem řady antivirotik využívaných při léčbě HIV/AIDS, hepatitidy typu B či oparů. Lék Viread, který vznikl na základě Holého výzkumů, je v současné době nejúčinnějším dostupným lékem proti AIDS.

Pan profesor Holý převzal záštitu nad krásným **jírovcem** na Pivoňkové louce. Tato statná, v době výsadby téměř pět metrů vysoká, dřevina bude připomínat jednoho z nejvýznamnějších českých přírodovědců dvacátého století. Pan profesor Holý bohužel tři týdny po výsadbě, dne 16. července, zemřel.

Antonín Holý

Líbor Pešek, Štefan Margita

Libor Pešek, Štefan Margita

6. 6. 2012

Dirigent **Libor Pešek** působil u celé řady významných zahraničních i českých orchestrů. Zvláště významné je jeho působení ve funkci uměleckého ředitele a šéfdirigenta Royal Liverpool Philharmonic Orchestra v Liverpoolu. Za své zásluhy v oblasti hudby obdržel v roce 1996 Řád britského impéria a v roce 1997 získal Medaili za zásluhy I. stupně z rukou prezidenta Václava Havla. V současnosti je prezidentem MHF Prague Proms a šéfdirigentem Českého národního symfonického orchestru.

Pan Libor Pešek spojil své jméno s **lípou japonskou** (*Tilia japonica*), dřevinou, která doplní nově vznikající expozici Lesní biotopy východní Asie a Dálného východu. Lípa japonská dorůstá až do výšky 20 m. Tvarem koruny i srdčitých listů je velice podobná naší domácí lípě srdčité, nicméně pochází z Japonska a v Evropě se téměř nepěstuje.

Štefan Margita, slovenský operní pěvec – tenorista, působil v minulosti na scénách nejslavnějších operních domů např. v milánské La Scale, londýnské Covent Garden a v roce 2008 i v newyorské Metropolitní opeře.

Štefan Margita se stal patronem zajímavé východoasijské **jabloně laločnaté** (*Malus toringoides*). Jedná se o rozložitý strom s kratším kmenem a široce polokulovitou korunou, který dorůstá do výšky 8 m. Svůj název získal podle tvaru listů, které mají čepel po každé straně opatřenou dvěma laloky.

Ludvík Vaculík, Ivan Klíma

26. 9. 2012

V září vysadili na Pivoňkové louce, jedné z nejnavštěvovanějších expozic botanické zahrady, své stromy dva významní čeští spisovatelé: Ludvík Vaculík a Ivan Klíma.

Ludvík Vaculík, český prozaik, fejetonista a publicista, autor manifestu *Dva tisíce slov* a zakladatel samizdatové edice *Petlice*. Do literatury se uvedl v polovině 60. let románem *Sekyra* a je i uznávaným autorem celé řady fejetonů.

Ivan Klíma, český spisovatel a dramatik s židovskými kořeny, prožil tři roky, od jedenácti do čtrnácti let, v koncentračním táboře Terezín. Ivan Klíma patří k nejpřekládanějším a ve světě nejznámějším českým autorům. Jeho díla byla přeložena do více jak 31 jazyků.

Oba pánové se stali kmotry okrasných kultivarů **jírovců**. Sortiment těchto statných dřevin doplní výsadby pivoňek a magnolií na Pivoňkové louce a poskytne návštěvníkům blahodárný stín, kterého se ve vyprahlé Troji často nedostává.

Madeleine Albrightová

25. 10. 2012

V roce 2012 se botanické zahradě splnil velký sen, záštitu nad svou borovicí, která je pro ni v Japonské zahradě připravená již od roku 2010, převzala paní Madeleine Albrightová.

Madeleine Albrightová se narodila jako Marie Jana Korbelová 15. 5. 1937 v Praze. Její rodina byla v roce 1939 donucena uprchnout do Londýna a později získala azyl ve Spojených státech amerických. V devadesátých letech se stala velvyslankyní Spojených států při OSN. Vrcholem její politické kariéry se stal rok 1996, kdy byla jako první žena zvolena ministryní zahraničí. Dnes přednáší na Georgetown University, zabývá se mezinárodními vztahy a mimo jiné také spisovatelskou činností. Na jaře 2012 ji udělil prezident Barack Obama Prezidentskou medaili svobody.

Pro tak významnou osobnost, jakou Madeleine Albrightová je, byla vybrána opravdu mimořádná dřevina. **Borovice Thunbergova** (*Pinus thunbergii*) pochází z Japonska a ve své domovině bývá často pěstována jako bonsaj, ale vysazuje se i do sadů a parků, kde je tvarována do podoby starých, nepříznivými podmínkami utvářených borovic. Tato nádherná dřevina má silné, tmavozelené jehlice, seskupené do svazečků po dvou. Na kmeni se vytváří hrubě rozpraskaná borka, která vytváří dramatický vzhled.

Exemplář připravený pro paní Madelaine Albrightovou byl pro botanickou zahradu zakoupen díky finančnímu příspěvku firmy AB Facility, a. s., která patří mezi významné partnery naší instituce.

Petr Sís

14. 12. 2012

Úplně poslední a doslova symbolická výsadba roku 2012 se uskutečnila v prosinci. U příležitosti vyvěšení gobelínu na Letišti Václava Havla přiletěl do Prahy i autor návrhu gobelínu, výtvarník a ilustrátor Petr Sís. A při této příležitosti převzal záštitu nad svým krásným jírovcem druhu *Aesculus glabra*.

Petr Sís se narodil v roce 1949 v Brně, ale už více než 20 let žije v New Yorku. Je autorem dvaceti knih, pro dalších více než padesát vytvořil ilustrace. Je i autorem mozaiky v newyorském metru. Sedmkrát obdržel Cenu The New York Times. V roce 2012 získal Cenu Hanse Christiana Andersena, která je také nazývána Nobelovou cenou ilustrátorů.

Petr Sís se stal na zasazené Pivoňkové louce pomyslným kmotrem statného **jírovce lysého** (*Aesculus glabra*). Tato dřevina pochází ze Spojených států. Exemplář byl pěstován od roku 2002 ve školkách botanické zahrady a poté vysazen na Pivoňkovou louku. Jedná se o kultivar 'Red Fall', v překladu červený vodopád. Název kultivaru odkazuje za záplavu sytě červených listů, do nichž se dřevina halí na podzim.

Madeleine Albrightová

Petr Sís

Rekreačně-
estetická
činnost

*Zahrada pro
handicapované*

Diskrétní zvukový průvodce

1. dubna 2012 byl v Botanické zahradě v Troji slavnostně uveden do provozu Diskrétní zvukový průvodce za účasti nevidomého senátora Milana Pešáka, hraběnky Mathildy Nosticové, radní Heleny Chudomelové a zástupců firmy Dinasys.

Malé sluchátko systému Dinasys, který využívá přenos informací na základě vodivých vlastností lidské kůže, umožňuje poslouchat zajímavosti o rostlinách na 60 sloupcích v zahradě. Sloupky jsou navíc opatřeny i Braillovým písmem. Návštěvníci si na pokladně zapůjčí sluchátko společně s hmatovým plánem zahrady a pak už jen stačí dotknout se cedulky a poslouchat. Texty ve studiu Českého rozhlasu namluvila Marie Urbanová.

V roce 2012 byly také ke všem sloupkům zpracovány a nahrány texty v anglickém jazyce, které budou k návštěvníkům k dispozici v červnu roku 2013.

Zvukové majáčky se zvukovými popisy tras

V srpnu 2012 byly na pokladnách Jih, Vinice a Sever nainstalovány zvukové majáčky s popisy těchto tras:

- › Zvukový popis trasy od autobusové zastávky Kovárna (linka 112 ve směru Podhoří) k pokladně Vinice.
- › Zvukový popis trasy od autobusové zastávky Kovárna (linka 112 ve směru Nádraží Holešovice) k pokladně Vinice.
- › Zvukový popis trasy od autobusové zastávky Na Pazderce (linka 102 a 144 ve směru Kobylisy) k pokladně Sever.
- › Zvukový popis trasy od autobusové zastávky Na Pazderce (linka 102 ve směru Staré Bohnice a linka 144 ve směru Poliklinika Mazurská) k pokladně Sever.

V roce 2013 k nim přibude zvukový popis trasy k pokladně Jih.

Hospodaření
v roce 2012

Hlavní činnost

Rozbor hospodaření PO za rok 2012

	Schválený rozpočet 2012	Upravený rozpočet 2012	Skutečnost 2012	% plnění k UR	Skutečnost 2011
VÝNOSY celkem	10 765	10 807	10 663	98.67%	11 167
NÁKLADY celkem	76 992	91 357.9	92 039	100.75%	87 748
z toho vybrané položky:					
› Spotřebované nákupy – z toho:	12 376	13 779	13 778	99.99%	16 291
» spotřeba materiálu (501)	3 826	6 107	6 108	100.02%	6 695
» spotřeba energie (502)	8 550	7 672	7 670	99.97%	8 345
› Služby – z toho:	10 492	22 760	23 007	101.09%	20 276
» opravy a udržování (511)	2 509	10 226	10 480	102.48%	5 057
» cestovné (512)	643	827	827	100.00%	619
» náklady na reprezentaci (513)	98	168	165	98.21%	178
» nájemné a služby (nebytové prostory) (518)	28	283	283	100.00%	50
» úklid (518)	788	1 371	1 371	100.00%	1 434
» výkony spojů (518)	387	703	701	99.72%	655
» ostraha objektů (518)	1 006	1 884	1 884	100.00%	1 827
» propagace (518)	1 760	2 713	2 713	100.00%	3 173
Osobní náklady – z toho:	36 712	38 243	38 239	99.99%	36 592
› mzdové náklady (521 030x)	23 450	24 442	24 442	100.00%	23 409
› ostatní osobní náklady (521 031x)	3 260	3 307	3 307	100.00%	3 254
› zákonné sociální pojištění (524)	8 847	9 165	9 164	99.99%	8 843
› zákonné sociální náklady – FKSP (527 030x)	236	246	246	100.00%	235
Ostatní náklady – z toho:	400	750	780	104.00%	720
› Odpisy dlouhodobého majetku – z toho:	16 424	14 450	14 392	99.60%	13 664
» z budov a staveb (551)	11 332	9 336	9 278	99.38%	9 481
» zařízení (551)	5 092	5 114	5 114	100.00%	4 198
» Drobný dlouhodobý majetek (558)	582	1 334	1 833	137.41%	1 252
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK (náklady – výnosy)	-66 227	-80 550.9	-81 376		
Neinvestiční příspěvek (672)	66 227	80 550.9	80 550.9	100.00%	76 511
Státní dotace (672)	0	65	65	100.00%	
Ostatní dotace (672)	0	23	23	100.00%	70
Ostatní dotace (672)	0	49	49		

Hospodaření
v roce 2012

*Vedlejší
hospodářská činnost*

Rozbor hospodaření PO za rok 2012

	Schválený rozpočet 2012	Skutečnost 2012	% plnění
TRŽBY celkem	5 406	5 584	103.29%
NÁKLADY celkem	4 491	4 612	102.69%
z toho vybrané položky:			
› Spotřebované nákupy – z toho:	1 576	1 257	79.76%
» spotřeba materiálu	78	124	158.97%
» spotřeba energie	177	216	122.03%
Služby – z toho:	74	209	282.43%
› opravy a udržování	52	177	340.38%
› cestovné	16	0	
Osobní náklady – z toho:	2 578	2 689	104.31%
› mzdové náklady (521 003x)	1 266	1 395	110.19%
› ostatní osobní náklady	704	635	90.20%
› zákonné sociální pojištění	589	636	107.98%
› zákonné sociální náklady – FKSP	13	14	107.69%
Ostatní náklady	28	11	39.29%
Odpisy dlouhodobého majetku– z toho:	150	150	100.00%
› z budov a staveb (551)	150	150	100.00%
Drobný dlouhodobý majetek (558)	0	296	
Daň z příjmů (591 a 595)	85	0	0.00%
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	915	972	106.23%

Svatby v botanické zahradě

Botanická zahrada patří k nejoblíbenějším a nejromantičtějším svatebním místům. Své „ano“ si zde snoubenci mohou říci hned na několika místech: v historické kapli sv. Kláry, na terase viničního domku, v některé z venkovních expozic či přímo v tropickém skleníku Fata Morgana.

V kapli sv. Kláry si v roce 2008 řekli „ano“ herečka Veronika Žilková a herec Martin Stropnický a v roce 2011 si kapličku pro svůj velký den vybrala i zpěvačka Lucie Vondráčková, která se zde provdala za hokejistu Tomáše Plekance.

V roce 2012 uspořádala botanická zahrada celkem 46 sňatků, z toho bylo 40 sňatků civilních, 5 církevních a 1 sňatek zaměstnance zahrady.

Křest slámového vína – primátor Bohuslav Svoboda, vedoucí vinice Martin Beránek
a ředitelka botanické zahrady Věra Bidlová

Vinice sv. Kláry

Vinice svaté Kláry

Výsadba v roce 2012

V roce 2012 byla téměř dokončena obměna odrůdové skladby produkční části vinohradu, kdy byly vykloučeny odrůdy Ryzlink vlašský a Chrupka červená a nahrazeny odrůdami Ryzlink rýnský, Tramín červený a Rulandské modré. Celkem bylo vysazeno 2200 ks sazenic.

Sklizeň ročníku 2012

Rok 2012 byl v porovnání s tím minulým o trochu horší a to jen díky tomu, že byly nedostatečné srážky pro optimální vývin listové plochy a následnou tvorbu cukerných látek. V porovnání z dlouhodobého hlediska se jedná o jeden z velmi dobrých roků, ve kterém standardně dosahujeme přívlaskových vín jako např.:

Rulandské šedé – Výběr z hroznů – cukernatost 24,4° ČNM – 1550 kg
Ryzlink rýnský – Kabinetní víno – cukernatost 20,5° ČNM – 2450 kg
Rulandské modré – Výběr z hroznů – cukernatost 24,2° ČNM – 2250 kg
Rulandské modré rosé – Pozdní sběr – cukernatost 21,2° ČNM – 1200 kg
Müller Thurgau – Pozdní sběr – cukernatost 21,8° ČNM – 1050 kg
Sauvignon – Výběr z hroznů – cukernatost 24,2° ČNM – 600 kg
Bílé z botanické – Zemské víno – cukernatost 20° ČNM – 1500 kg
Modrý Portugal – Jakostní víno – cukernatost 19,5° ČNM – 1800 kg
Neronet – Zemské víno – cukernatost 20° ČNM – 500 kg
Muškat moravský – Zemské víno – cukernatost 15° ČNM – 800 kg
Chrupka červená – Zemské víno – cukernatost 15° ČNM – 700 kg
Klára – Víno – cukernatost 20° ČNM – 1000 kg

Křest prvního slámového vína v Praze

19. dubna 2012 pokřtil primátor hlavního města Bohuslav Svoboda na vinici sv. Kláry první slámové víno na území Prahy. Botanická zahrada začala slámové víno vyrábět v roce 2009, kdy byl na vinici otevřen nový sklep a bylo možné začít víno připravovat touto náročnou recepturou. Slámové víno je na vinici sv. Kláry vyráběno ze dvou odrůd – z tramínu a vlašského ryzlinku. V roce 2012 šlo do prodeje několik stovek unikátních lahví z ročníku 2009 a 2010.

Křest ročníku 2011

Dne 27. 5. 2012 proběhlo představení a křest vín ročníku 2011. Za kmotry byli tentokrát povoláni pánové herec a výtvarník Jan Kanyza a mistr etikety Jaroslav Špaček. Oba jsou známí jako znalci a milovníci vína s vřelým vztahem k Francii, zemi, která je skutečnou vinařskou velmocí.

OCENĚNÍ ZA ROK 2012

Pátá nejlépe hodnocená kolekce vín na soutěži Vinař roku 2012:

Müller Thurgau, pozdní sběr, ročník 2011

Rulandské modré, rosé, pozdní sběr, ročník 2011

Ryzlink Rýnský, Kabinetní víno, ročník 2011

Bílé z Botanické, Zemské víno, ročník 2011

Tramín červený, **Ryzlink vlašský**, slámové víno, ročník 2010

Tramín červený, **Ryzlink vlašský**, slámové víno, ročník 2009

Tramín červený, **Ryzlink vlašský**, slámové víno, ročník 2010
bronzová medaile – Vinař roku 2012

Rulandské šedé, výběr z hroznů, ročník 2011

zlatá medaile – Prague wine Trophy 2012

zlatá medaile – Celostátní výstava vín ČZS Vracov 2012

zlatá medaile – Národní soutěž vín (Salon vín) Kutná Hora 2012

Modrý Portugal, pozdní sběr, ročník 2011

zlatá medaile – Prague wine Trophy 2012

stříbrná medaile – Národní soutěž vín (Salon vín) Kutná Hora 2012

Rulandské modré, klaret, výběr z hroznů, ročník 2011

bronzová medaile – Jarovín rosé 2012

zlatá medaile – Výstava vín Zlechov 2012

champion výstavy – Výstava vín Rohozec 2012

Müller Thurgau, pozdní sběr, ročník 2011

zlatá medaile – Prague wine trophy 2012

zlatá medaile – Celostátní výstava vín ČZS Vracov 2012

Rulandské modré, rosé, pozdní sběr, ročník 2011

zlatá medaile – Výstava vín Zlechov 2012

Vizualizace Zázemí zahradníků

Stavební činnost v roce 2012

Příprava staveb, průzkumy, projekty:

- › V průběhu roku byla dokončena prováděcí a tendrové dokumentaci stavby Ekocentra v Podhoří.
- › V rámci inženýrské činnosti bylo zajištěno stavební povolení na výstavbu Zázemí zahradníků (Statek) a následně zpracována dokumentace pro provedení a zadání stavby. Na základě veřejné obchodní soutěže této podlimitní zakázky byl vybrán zhotovitel stavby.
- › Na základě projednání v rámci legislativy bylo zajištěno stavební povolení stavby Zajištění havárie opěrné zdi v Podhoří – 2. etapa.
- › Zajištěno projednání stavby Pařeniště a stínoviště zahrady.

Realizace staveb:

- › Byla zahájena stavba Zázemí zahradníků (Statek).
- › I. etapa sanačních úprav uvnitř obj. č. p. 144.
- › Proběhla realizace stavby v Podhoří Zajištění havárie opěrné zdi – 2. etapa.
- › Byla zrealizována stavba Pařeniště a stínoviště včetně zbudování závlahového systému.
- › Vybudováním nového napojení plynové přípojky byla zahájena výstavba Areálu Západ – 2. etapy Vstupní expozice a občerstvení.
- › Zahájena realizace Sanace vlhkosti zdiva a úprav okolí kaple sv. Kláry.

Plány pro rok 2013

Příprava staveb, průzkumy, projekty:

- › Zhotovení prováděcí dokumentace stavby Areálu Západ – 2. etapy Vstupní expozice a občerstvení.
- › Dokumentace a projednání projektové dokumentace odclonění kompostu.
- › Zpracování projektové dokumentace Vodovodní přípojky z ul. K Pazderkám.
- › Dokumentace cestní sítě v Arboretu a U rybníčku.
- › Návrh protierozních opatření cesty na vinici sv. Kláry.
- › Projekt a projednání napojení stezky Sv. Čecha vedoucí podél východního oplocení zahrady na ul. K Pazderkám.
- › Zpracování projektové dokumentace Revitalizace úvozové cesty.
- › Projektová dokumentace stavby Altánu v Ornametální zahradě včetně inženýrské činnosti.
- › Návrh a projednání dokumentace vodního prvku ve vinici sv. Kláry.
- › Zahájení projektových prací na vyřešení závlahového systému pro botanickou zahradu.
- › Zpracování projektové dokumentace na Průchod pro pěší ve směru východo-západním.

Realizace staveb:

- › Realizace stavby Zázemí zahradníků (Statek).
- › Realizace zateplení a vnějších úprav obj. č. p. 144 – 2. etapa.
- › Realizace protierozních úprav cesty na vinici.
- › Dokončení Opravy kaple sv. Kláry a úpravy okolí ve vinici.
- › Realizace napojení stezky Sv. Čecha vedoucí podél východního oplocení zahrady na ul. K Pazderkám.
- › Realizace Odclonění kompostu a stavebních úprav pokladny v ulici K Pazderkám.

Spolupráce a partnerství

Fond ohrožených dětí

Již třetí rok fotil Martin Šlehofer v botanické zahradě kalendář Fondu ohrožených dětí, jehož výtěžek bude použit na zajištění letních prázdninových pobytů pro děti z Klokánků. Hlavním smyslem kalendáře je však upozornit na problematiku ohrožených dětí v České republice, posílit povědomí o činnosti Klokánků a propagovat činnost krizové linky pro matky, které tají těhotenství a porod. Kalendář se již tradičně skládá z krásných portrétových fotografií, které jsou doplněny konkrétními příběhy dvanácti dětí s tragickým osudem, ale o to šťastnějším závěrem. Proto kalendář nese podtitul „Příběhy ohrožených dětí se šťastným koncem“.

V prosinci roku 2012 pokřtili kalendář ve skleníku Fata Morgana manželé Karel a Ivana Gottovi.

Skládání origami ve výstavním sále v rámci výstavy Bonsají

Česko-japonská společnost

Cílem Česko-japonské společnosti je napomáhat rozvoji porozumění, respektu a inspirace mezi obyvateli ČR a Japonska, uvedení japonské kultury do obecného povědomí české veřejnosti, stimulovat zájem české veřejnosti o studium japonštiny a tradičních i soudobých japonských disciplín a ve spolupráci s partnerskými organizacemi v Japonsku a ČR podporovat zájem Japonců o českou kulturu a napomáhat integraci japonské komunity v ČR do místního prostředí.

V roce 2012 spolupracovala botanická zahrada s touto společností zejména na následujících akcích:

- › Výstava Kamélie – sestra čaje (Konírna Trojského zámku, 23. 3. – 1. 4. 2012)
- › Mezinárodní výstava bonsají (Botanická zahrada hl. m., 12. 5. – 20. 5. 2012)
- › Odborná poradenství ohledně japonské zahrady

Vyšehradští včelaříci

Kroužek mladých včelařů založený v roce 2008 sdružením PROTEBE, které se snaží o zapojení psychicky, fyzicky i sociálně handicapovaných dětí a mládeže do širokého spektra sportovních, kulturních i vzdělávacích aktivit.

Botanická zahrada spolupracuje s Vyšehradskými včelaříky od roku 2010, kdy se včelaříci starali o 2 včelstva umístěná v expozici Středomoří. V současnosti jsou včelstva tři, z nichž jedno je v proskleném úlu. Vyšehradští včelaříci v čele s Jiřím Cafourkem se aktivně podílejí i na nově vznikající expozici Medonosných rostlin a včel.

Spolupráce s včelaříky probíhala i na těchto akcích botanické zahrady:

- › 2.–17. 6. 2012 Hmatová výstava Zadáno pro včely aneb Bez medu to nejde
- › 16. 6. 2012 Medový den

Svatý Ambrož, patron včelařů ve výstavním sále s nevidomým návštěvníkem při hmatové výstavě

Čajovníci Martina a Pavel

Čajovna U Cesty

Již několik let mohou na venkovní expozici návštěvníci pravidelně ochutnat širokou nabídku čerstvě připravených čajů. Během specializovaných výstav se nabídka rozšiřuje o čaje s výstavou související. Tak např. u výstavy orchidejí se nabízí sahleb a u výstavy bonsajů japonské čaje. Čajovníci Martina Adamčáková a Pavel Škvor poskytují i odborný výklad ke všem nabízeným druhům a v případě potřeby poradí návštěvníkům s orientací či poskytnou základní informace k právě probíhajícím akcím.

Martina s Pavlem se v zahradě tak zabydleli, že si zde, v Orientální zahradě, 16. 7. 2012 řekli své „ano“.

Naši partneři

Děkujeme svým partnerům, kteří nás podpořili v roce 2012...

AB Facility a. s.

Securitas ČR s. r. o.

Allianz pojišťovna a. s.

Symbiom s. r. o.

Agro CS a. s.

IPODEC – čisté město a. s.

Zakládání staveb a. s.

Týdeník rozhlas

Hotel Absolutum

Časopis Zahrádkář

Geotrade Bohemia a. s.

Unilever

Procházka

Vzpomínka na Vladimíra Humla

Dne 18. srpna 2012 zemřel po dlouhé nemoci ve věku nedožitých 67 let RNDr. Vladimír Huml, dlouholetý zaměstnanec botanické zahrady a kurátor sbírky cibulových a hlíznatých rostlin. Vladimír Huml vystudoval geobotaniku na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, ale celý svůj profesní život zasvětil cibulovinám a hlíznatým rostlinám mírného pásma. Patřil k prvním pěstitelům velkokvětých kosatců u nás. Sběrka cibulovin, kterou v zahradě založil a rozvíjel, patří k nejrozsáhlejším ve střední Evropě. Přírůstky do ní získával i díky expedicím, především do Středomoří a Číny.

Vladimír Huml nastoupil do tehdejší Pražské botanické zahrady v roce 1972 jako čerstvý absolvent Přírodovědecké fakulty a působil zde celý svůj profesní život. Rostliny z jeho sbírek jsou nedílnou součástí expozic botanické zahrady. Do konce 80. let minulého století, kdy ještě zahrada nebyla otevřena pro veřejnost, byly především kosatce a lilie prezentovány na rozsáhlých sortimentálních výstavách například v KD Ládví nebo Muzeu hl. m. Prahy.

RNDr. Vladimír Huml

Vladimír Huml s předním botanikem Prof. Dostálem

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SPOLEČNOSTI

Název

Botanická zahrada hl. m. Prahy

Adresa

Nádvorní 134
170 00 Praha 7

Kontakty

Telefon: +420 234 148 111
Fax: +420 233 542 629
E-mail: info@botanicka.cz
Internet: www.botanicka.cz

VÝROČNÍ ZPRÁVA BOTANICKÉ ZAHRADY HL. M. PRAHY 2012

Redakční zpracování

Ing. Barbora Kolářková, MSc.
ve spolupráci s odbornými a ostatními odděleními Botanické zahrady hl. m. Prahy

Vydal

Botanická zahrada hl. m. Prahy
Nádvorní 134, 171 00 Praha 7

Datum vydání

Březen 2013

Grafický design

Tomáš Glasberger / www.tomglas.cz

Fotografie

Archiv Botanické zahrady hl. m. Prahy

Copyright

Botanická zahrada hl. m. Prahy, 2013

ISBN 978-80-905198-2-4

Tiráž
